

PRAVILNIK O POKAZATELJIMA ZA PRAĆENJE RAZVOJA I ODRŽIVOSTI TURIZMA

Na temelju članka 13. stavka 5., članka 14. stavka 6. i članka 15. stavka 10. Zakona o turizmu (Narodne novine, broj 156/23) ministar nadležan za turizam donosi

PRAVILNIK O POKAZATELJIMA ZA PRAĆENJE RAZVOJA I ODRŽIVOSTI TURIZMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom propisuju se pokazatelji za izračun indeksa turističke razvijenosti, njihov izračun i izvori podataka te način izračuna indeksa turističke razvijenosti.

(2) Ovim Pravilnikom propisuje se popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti, izvor i evidentiranje podataka koji su potrebni za izračun pokazatelja, rokovi i način praćenja održivosti.

(3) Ovim Pravilnikom propisuje se vrsta i opseg prikupljanja podataka, rokovi dostave te metodologija prikupljanja podataka.

Članak 2.

Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. INDEKS TURISTIČKE RAZVIJENOSTI

Članak 3.

(1) Indeks turističke razvijenosti (u daljnjem tekstu: ITR) za pojedinu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave izračunava se kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja stupnja turističke razvijenosti u prostoru, kako u apsolutnom, tako i u relativnom smislu.

(2) Osnovni pokazatelji dijele se na apsolutne i relativne (izdvojene), ovisno o tome uzimaju li u obzir broj stanovnika određene jedinice lokalne samouprave.

(3) Apsolutni pokazatelji stupnja turističke razvijenosti u prostoru su:

- broj kreveta
- broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima
- broj turista
- broj noćenja
- broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

(4) Relativni pokazatelji stupnja turističke razvijenosti u prostoru su:

- broj kreveta na 100 stanovnika
- broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima na 100 stanovnika
- broj turista po stanovniku
- broj noćenja po stanovniku
- broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnom broju zaposlenih.

Članak 4.

(1) ITR za pojedinu jedinicu lokalne samouprave izračunava se kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja.

(2) Normalizirana vrijednost jednog pokazatelja računa se na temelju formule

$$z_p = \log_{10} \left(1 + \frac{10.000}{R_p} \cdot x_p \right),$$

pri čemu je:

- x_p vrijednost pokazatelja koju treba normalizirati
- z_p normalizirana vrijednost pokazatelja koju treba izračunati
- R_p referentna vrijednost pokazatelja koja se koristi pri skaliranju
- \log_{10} funkcija logaritma po bazi 10.

(4) Referentne vrijednosti pokazatelja prikazane su u Prilogu I. ovoga Pravilnika i njegov su sastavni dio.

(5) Izvori podataka i izračun relativnih vrijednosti propisani su Prilogom II. ovoga Pravilnika i njegov su sastavni dio.

Članak 5.

(1) Osim ITR-a mogu se koristiti i indeks apsolutne turističke razvijenosti (u daljnjem tekstu: IATR) te indeks relativne turističke razvijenosti (u daljnjem tekstu: IRTR).

(2) IATR se izračunava kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih apsolutnih pokazatelja.

(3) IRTR se izračunava kao zbroj normaliziranih vrijednosti relativnih pokazatelja.

Članak 6.

Prema ITR-u jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstavaju se u sljedeće kategorije:

- I, za ITR 30 i veći
- II, za ITR od 20 do 30
- III, za ITR od 10 do 20
- IV, za ITR od 0 do 10
- 0, za ITR jednak 0.

Članak 7.

Izračun ITR-a provodi se svake godine za prethodnu godinu do kraja prvog kvartala, a rezultate izračuna ministarstvo nadležno za turizam (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) objavljuje na svojim mrežnim stranicama.

III. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI

Obvezni pokazatelji održivosti

Članak 8.

Popis obveznih pokazatelja i povezanost pokazatelja sa sustavima pokazatelja, obilježjima pokazatelja, podacima, metodologijom izračuna i učestalosti mjerenja pokazatelja propisani su Prilogom III. ovoga Pravilnika i njegov su sastavni dio.

Specifični pokazatelji održivosti

Članak 9.

(1) Popis specifičnih pokazatelja i povezanost pokazatelja sa sustavima pokazatelja, obilježjima pokazatelja, podacima, metodologijom izračuna, učestalosti mjerenja i ograničenjima pokazatelja propisani su Prilogom IV. ovoga Pravilnika i njegov su sastavni dio.

(2) Učestalost mjerenja specifičnih pokazatelja propisana Prilogom IV. ovoga Pravilnika instruktivne je naravi te destinacija može odrediti i drugačiju učestalost mjerenja.

(3) Učestalost mjerenja iz stavka 2. ovoga članka ne može biti veća od četiri godine.

Vrste i izvori podataka

Članak 10.

(1) Prema vrsti podatka pokazatelji se dijele na kvalitativne (informativne) i kvantitativne (podatkovno i metodološki utemeljene).

(2) Izvori podataka potrebni za praćenje i izračun pokazatelja održivosti dijele se na:

- sekundarne izvore podataka, koji su javno dostupni

- sekundarne izvore podataka iz evidencija, baza, registara organizacija i institucija, a koji nisu javno dostupni te je za dostavu podataka potrebno uputiti poseban zahtjev za dostavom podataka organizaciji ili instituciji koja vodi baze tih podataka

- primarna istraživanja koja je potrebno provoditi u kontinuitetu, prema dogovorenoj frekvenciji, instrumentu i uzorku.

(3) Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva.

Članak 11.

(1) Turističke zajednice podatke potrebne za izračun pokazatelja održivosti destinacije prikupljaju primarno iz javno dostupnih izvora i službenih evidencija javnopravnih tijela putem integriranog informacijskog sustava turizma.

(2) Izračun obveznih i odabranih specifičnih pokazatelja te njihova vizualizacija primarno se obavlja putem integriranog informacijskog sustava turizma.

(3) Podatke koji nisu dostupni putem integriranog informacijskog sustava turizma, prikupljaju i čuvaju turističke zajednice.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

Do uspostave e-usluga i baza podataka te sustava za analizu podataka vezanih uz praćenje i vrednovanje održivosti u integriranom informacijskom sustavu turizma turističke zajednice vode i čuvaju podatke u elektroničkom obliku.

Članak 13.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

Ministar

Tonči Glavina

Prilog I.
PREGLED REFERENTNIH VRIJEDNOSTI OSNOVNIH POKAZATELJA TURISTIČKE
RAZVIJENOSTI U PROSTORU

Pokazatelj	Referentna vrijednost
Broj kreveta	25.000
Broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima	10.000
Broj turista	1.000.000
Broj noćenja	2.000.000
Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	5.000
Broj kreveta na 100 stanovnika	1.000
Broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima na 100 stanovnika	100
Broj turista po stanovniku	100
Broj noćenja po stanovniku	1.000
Udio broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnom broju zaposlenih	100 %

Prilog II.

IZVORI PODATAKA I IZRAČUN RELATIVNIH VRIJEDNOSTI

Apsolutni pokazatelji se prikupljaju iz relevantnih izvora, dok se relativni (izvedeni) izračunavaju.

Izvori podataka iz kojih se određuju (prikupljanjem, odnosno računanjem) vrijednosti osnovnih pokazatelja su:

- za pokazatelje *Broj kreveta*, *Broj kreveta u hotelskom smještaju*, *Broj turista* i *Broj noćenja*, podaci se dobivaju iz sustava eVisitor (<https://www.evisitor.hr>)
- za pokazatelj *Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane* izvor podataka je *Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje*, a do uspostave integriranog informacijskog sustava podatci su dostupni u *Ministarstvu*

Način izračuna relativnih vrijednosti:

- relativni pokazatelji *Broj kreveta na 100 stanovnika* i *Broj kreveta u hotelima i sličnim smještajnim objektima na 100 stanovnika* se izračunavaju tako da se odgovarajući apsolutni pokazatelj za jedinicu lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: JLS) podijeli s brojem stanovnika JLS i pomnoži sa 100
- relativni pokazatelji *Broj turista po stanovniku* i *Broj noćenja po stanovniku* se izračunavaju tako da se odgovarajući apsolutni pokazatelj za JLS podijeli s brojem stanovnika JLS
- za broj stanovnika JLS uzima se procjena broja stanovnika krajem godine koju radi DZS (<https://www.dzs.hr>)
- pokazatelj *Udio broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u ukupnom broju zaposlenih* izračunava se dijeljenjem pokazatelja *Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane* za JLS s ukupnim brojem zaposlenih u JLS.

Prilog III.
POPIS I METODOLOŠKA TABLICA OBVEZNIH POKAZATELJA ODRŽIVOSTI

	Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja /Tematsko područje
1	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika	društveni	ZL-1- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
2	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	društveni	ZT-1 - Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
3	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	društveni/ upravljanje	PD-1 - Pristupačnost destinacije
4	Broj organiziranih turističkih ambulanti	društveni	SD-1 Sigurnost destinacije
5	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom vode općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju)	okolišni	UVR-1 - Upravljanje vodnim resursima
6	Udio otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja	okolišni	GOV-1 - Gospodarenje otpadnim vodama
7	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista u komercijalnom smještaju i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (kg (tone) po stanovniku, po godini ili po mjesecima)	okolišni	GO-1 - Gospodarenje otpadom
8	Udio i kategorije zaštićenih prirodnih područja u ukupnoj površini u Republici Hrvatskoj	okolišni - priroda	BR-1 - Zaštita bioraznolikosti
9	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom električne energije općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju)	okolišni - klima	UEN-1 - Održivo upravljanje energijom
10	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	okolišni - klima	UPK-1- Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjena

11	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecima ili tromjesečjima s najvećim opterećenjem	ekonomski	TP-1 - Turistički promet
12	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	ekonomski	TP-2- Turistički promet
13	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	PGS-1 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
14	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	PGS-2 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/ Turistički promet
15	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	prostorni/upravljanje	TI-1 - turistička infrastruktura
16	Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom	prostorni/upravljanje	OUD-1- Održivo upravljanje destinacijom

1. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA DRUŠTVENE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika (ZL-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ETIS (prilagodba) - Broj turista/jednodnevnih posjetitelja na 100 stanovnika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (Sustainable	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja

	Development Goals, u daljnjem tekstu: (SDG)	
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. (Narodne novine, br. 2/23; u daljnjem tekstu: Strategija) i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan)	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u periodu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu. To dakle također podrazumijeva individualnu odluku nositelja politike upravljanja održivošću destinacije o tome koliko mjeseci ili kvartala godišnje se može smatrati glavnom odnosno visokom turističkom sezonom.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.
Podatci	Naziv podataka	Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije.
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor; DZS, Statistika u nizu „Gradovi u statistici“ (https://podaci.dzs.hr/media/bz5hplcj/gradovi-u-statistici.xlsx); PC-Axis baza podataka Turizam, Intenzitet turizma, PX-Web - informacije (dzs.hr)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika

	$\text{Ukupan broj turističkih noćenja u destinaciji} \\ = \frac{\text{u vrhu turističke sezone}}{\text{Ukupan broj stalnih stanovnika u destinaciji}}$
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje

1.2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST: Ukupno zadovoljstvo posjetitelja s destinacijom ETIS A.2.1: Udio posjetitelja koji su zadovoljni svojim cjelokupnim iskustvom u destinaciji UN TOURISM – MST: Namjera preporuke destinacije od strane posjetitelja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 - Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 12 - Održiva potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100 Procjena udjela (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni boravkom u destinaciji Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od –100 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije

		<p>vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Index – ACSI) postignut je sveobuhvatniji pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja.</p> <p>Neto spremnost na preporuku (eng. Net Promoter Score, NPS) smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. word of mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja, te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.</p>
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u sezoni - zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u predsezoni ili posezoni - neto spremnost na preporuku destinacije u sezoni - neto spremnost na preporuku destinacije u predsezoni ili posezoni
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2. nepotvrđivanje očekivanja 3. usporedba s idealnim boravkom 4. namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama
	Mjerna jedinica	<p>1., 2. i 3. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja</p> <p>1., 2. i 3. Udio (%) zadovoljnih turista i jednodnevnih posjetitelja</p> <p>4. Udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju</p> <p>Udio (%) pasivnih posjetitelja (eng. passives) odnosno onih neutralnih</p> <p>Udio (%) odgovaratelja (eng. detractors) odnosno onih koji nisu skloni dati preporuku nego dapače odvratiti druge od posjećivanja destinacije</p>
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2. i 3. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1., 2. i 3. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem

	Periodičnost prikupljanja podataka	1., 2. i 3. Svake četiri godine														
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Indeks zadovoljstva posjetitelja mjeri se pomoću tri varijable/pitanja:</p> <p>P1. Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan'</p> <p>P2. U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja? 1 = 'Daleko ispod očekivanja' do 7 = 'Daleko iznad očekivanja'</p> <p>P3. Koristeći ocjene od 1 = 'Najgori mogući boravak kojega možete zamisliti' do 7 = 'Najbolji mogući boravak kojega možete zamisliti', recite kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?</p> <p><i>Sažeti prikaz varijabli</i></p> <table border="1" data-bbox="663 981 1409 1375"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Varijabla (pitanje)</th> <th colspan="2">Označavanje krajnjih točaka mjerne ljestvice</th> </tr> <tr> <th>1</th> <th>7</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ukupno zadovoljstvo (P1)</td> <td>U potpunosti nezadovoljan</td> <td>U potpunosti zadovoljan</td> </tr> <tr> <td>Nepotvrđivanje očekivanja (P2)</td> <td>Daleko ispod očekivanja</td> <td>Daleko iznad očekivanja</td> </tr> <tr> <td>Usporedba s idealnim boravkom (P3)</td> <td>Najgori mogući boravak kojega možete zamisliti</td> <td>Najbolji mogući boravak kojega možete zamisliti</td> </tr> </tbody> </table> <p>Indeks zadovoljstva posjetitelja destinacijom računa se sljedećom formulom (prema uzoru na američki indeks zadovoljstva klijenta, ASCI), koja daje rezultat u rasponu od 0 do 100:</p> $\text{Indeks zadovoljstva} = ((P1 + P2 + P3 - 3) / 18) * 100$ <p>gdje su P1, P2 i P3 prosječne vrijednosti odgovora na ta pitanja.</p> <p>Uz vrijednost indeksa zadovoljstva moguće je zasebno interpretirati i vrijednosti pojedinačnih mjera/standarda zadovoljstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • P1: Udio (%) posjetitelja zadovoljnih cjelokupnim boravkom u destinaciji • P2: Udio (%) posjetitelja čija očekivanja su ispunjena 	Varijabla (pitanje)	Označavanje krajnjih točaka mjerne ljestvice		1	7	Ukupno zadovoljstvo (P1)	U potpunosti nezadovoljan	U potpunosti zadovoljan	Nepotvrđivanje očekivanja (P2)	Daleko ispod očekivanja	Daleko iznad očekivanja	Usporedba s idealnim boravkom (P3)	Najgori mogući boravak kojega možete zamisliti	Najbolji mogući boravak kojega možete zamisliti
Varijabla (pitanje)	Označavanje krajnjih točaka mjerne ljestvice															
	1	7														
Ukupno zadovoljstvo (P1)	U potpunosti nezadovoljan	U potpunosti zadovoljan														
Nepotvrđivanje očekivanja (P2)	Daleko ispod očekivanja	Daleko iznad očekivanja														
Usporedba s idealnim boravkom (P3)	Najgori mogući boravak kojega možete zamisliti	Najbolji mogući boravak kojega možete zamisliti														

- P3: Udio (%) posjetitelja kojima je to bio gotovo idealan boravak

Pojedinačni udjeli za P1, P2 i P3 se računaju kao omjer broja ispitanika s ocjenom 6 ili 7 i ukupnog broja ispitanika:

% zadovoljnih posjetitelja = (broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7/ ukupni broj ispitanika) * 100%

Procjena udjela promotora, pasivnih posjetitelja i odgovaratelja putem analize namjere preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama. Namjera preporuke ispituje se na mjernoj ljestvici s 11 stupnjeva:

P1. Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?

Označite na ljestvici od 0 = 'Nije vjerojatno da ću preporučiti' do 10 = 'Jako je vjerojatno da ću preporučiti'.

Ispitanici koji su dali ocjenu od 0 do 6 smatraju se odgovarateljima, oni koji su dali ocjenu 7 ili 8 neutralnima, a oni s ocjenom 9 ili 10 promotorima.

Neto spremnost na preporuku računa se kao razlika udjela promotora i udjela odgovaratelja:

% promotora = (broj ispitanika s ocjenom 9 ili 10/ ukupan broj ispitanika) * 100%

% odgovaratelja = (broj ispitanika s ocjenom između 0 i 6/ ukupan broj ispitanika) * 100%

NPS = % promotora – % odgovaratelja

Izračun podpokazatelja - Neto stvarna preporuka destinacije:

Pokazatelj koji mjeri stvarne preporuke i odvrćanja od posjeta destinaciji, na skupu lojalnih posjetitelja kojima to nije prvi posjet destinaciji:

P2. Udio stvarnih promotora procjenjuje se (potvrdnim) odgovorom na sljedeće pitanje:

Jeste li ikada ovu destinaciju preporučili svojim prijateljima, rodbini ili kolegama? 1. Da 2. Ne

P3. Udio stvarnih odgovaratelja procjenjuje se (potvrdnim) odgovorom na sljedeće pitanje:

Jeste li ikada odvratili svoje prijatelje, rodbinu ili kolege od posjećivanja ove destinacije? 1. Da 2. Ne

Neto stvarna preporuka destinacije računa se kao razlika udjela promotora i udjela odgovaratelja:

rNPS = % promotora – % odgovaratelja

Za identifikaciju lojalnih posjetitelja koriste se sljedeća dva pitanja:

P4. Je li ovo Vaš prvi posjet ovom mjestu? 1. Da 2. Ne

	<p>P5. AKO DA: Koliko ste puta posjetili ovo mjesto tijekom posljednjih pet godina? _____</p> <p>Lojalni posjetitelji su oni koji su, ne uključujući boravak tijekom anketiranja, već posjetili mjesto anketiranja tijekom posljednjih pet godina (P5 > 0).</p>
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine

1.3. Pristupačnost destinacije

1.3.1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom PD-1	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS - Postotak turističkih atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom i/ili koje sudjeluju u prepoznatim shemama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije.</p> <p>Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.</p>
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Strateški cilj: Otporan turizam</p> <p>Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom i/ili koja sudjeluju u priznatim shemama pristupačnosti u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim Upravljačkim Planom
	Opis i svrha	Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s motoričkim ili osjetilnim invaliditetom, pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti (za osobe s tjelesnim invaliditetom) i pristupačnost in-situ informacija za osobe s osjetilnim oštećenjima.
	Podpokazatelji	- udio atrakcija (lokaliteta) fizički pristupačnih osobama s tjelesnim invaliditetom

		- udio atrakcija (lokaliteta) informacijski pristupačnih osobama s osjetilnim invaliditetom
Podatci	Naziv podataka	1. Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (temeljem Plana Upravljanja) 2. Broj pristupačnih atrakcija
	Mjerna jedinica	Broj atrakcija
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Plan upravljanja 2. Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar) 3. Popis Javne turistističke infrastrukture (JTI)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatci nisu dostupni 3.- Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	Kontinuirano vođenje evidencija o stanju i dostupnosti atrakcija od strane TZ-ova
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	<i>EA</i> – broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji <i>EAP</i> – broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom $Udio\ pristupačnih\ atrakcija = \frac{EAP}{EA} \times 100$	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	

1.4. Sigurnost destinacije

1.4.1. Broj organiziranih turističkih ambulanti

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	Global Sustainable Tourism Council (dalje u tekstu: GSTC) – Usluge u zajednici (community services)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.
	Opis	Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu,

		zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu (određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	Broj organiziranih turističkih ambulanti temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zdravstvena
	Mjerna jedinica	Broj
	Izvor /potencijalni izvor	Jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb
	Dostupnost i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	N/P
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o broju ambulanti u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

2. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA OKOLIŠNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

2.1. Upravljanje vodnim resursima

2.1.1. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom vode općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom vode općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju) (UVR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja pitke vode po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom vode općeg stanovništva po osobi po noći (D.5.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - upravljanje vodnim resursima
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.
	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati tijelo državne uprave nadležno za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u siječnju (m ³) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i komercijalnim i komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu (m ³) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u destinaciji u siječnju 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u destinaciji u kolovozu 5. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u destinaciji

		6. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor /potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge - Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge - Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3.-5. eVisitor/porezna uprava 6. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće - Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. - 6. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (komercijalni i nekomercijalni smještajni kapaciteti) U slučaju nedostupnosti i/ili nepouzdanosti podataka o potrošnji vode u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima potrebno je provesti prikupljanje podataka primarnim istraživanjem od strane TZ-ova.
	Periodičnost prikupljanja podataka	1 – 6. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Pokazatelj se izračunava kao:</p> <p>a) omjer (%) finalne vode potrošnje po noćenju turista (m^3) u komercijalnim i</p> <p>b) omjer (%) finalne vode potrošnje po noćenju turista (m^3) u nekomercijalnim smještajnim objektima u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m^3).Rezultati se iskazuju zasebna za a) i b)</p> <p>F_1 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u siječnju</p> <p>F_2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u kolovozu</p> <p>T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u siječnju</p> <p>T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u kolovozu</p> <p>N_S – broj noćenja stanovnika, $N_S = broj\ stanovnika \times 31$</p> $potrošnja\ vode\ po\ noćenju\ turista = \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1}$

	<p style="text-align: center;"><i>potrošnja vode po noćenju stanovnika</i></p> $= \frac{1}{N_S} \left(F_1 - T_1 \times \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1} \right)$ <p style="text-align: center;"><i>omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika</i></p> $= \frac{\text{potrošnja vode po noćenju turista}}{\text{potrošnja vode po noćenju stanovništva}} \times 100$ <p>Napomena: Podaci za nekomercijalni smještaj odnose se isključivo na nekomercijalni smještaj u kućama za odmor (vikendicama).</p> <p>Alternativna metoda: Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima = norma potrošnje vode turista po noćenju / potrošnja vode stanovnika po noćenju u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima.</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine

2.2. Gospodarenje otpadnim vodama

2.2.1. Udio otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja (GOV-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Postotak otpadnih voda destinacije tretiranih do najmanje sekundarne razine prije ispuštanja (D.4.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - gospodarenje otpadnim vodama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je udio otpadnih voda koje su u destinaciji tretirane minimalno sekundarnom razinom pročišćavanja prije ispuštanja.
	Opis	Javna odvodnja je djelatnost skupljanja komunalnih otpadnih voda, njihova pročišćavanja i ispuštanja u sustav kanalizacije te obrade i ispuštanje u prirodni prijamnik (vode/more). Vođenje evidencije o količini otpadnih voda i stupnjevima pročišćavanja

		<p>otpadnih voda dužno je osigurati i provoditi tijelo državne uprave nadležno za javnu odvodnju, odnosno javni isporučitelj usluge – komunalno poduzeće u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju zakona kojim se uređuju vodne usluge, koje izvještava DZS.</p> <p>Pokazatelj daje informaciju o opterećenju sustava obrade otpadnih voda destinacije te o potencijalu rizika od onečišćenja vodnih/morskih resursa. To je osobito važno za destinacije kojima su vodni i morski resursi ključne atrakcije.</p>
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	<p>1. Ukupne količine pročišćenih otpadnih voda u destinaciji (m³) prema stupnju pročišćavanja (1., 2. i 3. stupanj)</p> <p>2. Količine pročišćenih voda do minimalno 2. stupnja pročišćavanja – 2. i 3. stupanj (m³):</p> <p>3. Broj gospodarskih subjekata i kućanstava/stanova priključenih na mrežu javne odvodnje</p>
	Mjerna jedinica	%
	Izvor /potencijalni izvor	<p>1. Javni isporučitelj vodnih usluga koji upravlja uređajem za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda - Komunalno poduzeće u destinaciji zaduženo za odvodnju (sustav kanalizacije, obrade, ispuštanje u more)/DZS, Priopćenje Javna odvodnja</p> <p>2. Javni isporučitelj vodnih usluga koji upravlja uređajem za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda - Komunalno poduzeće u destinaciji zaduženo za odvodnju (sustav kanalizacije, obrade, ispuštanje u more)/DZS, Priopćenje Javna odvodnja</p> <p>3. DZS, Statistički poslovni registar (Registar poslovnih subjekata) i Priopćenje Javna odvodnja; Popis stanovništva, kućanstava i stanova, Stanovi prema zauzetosti, Stanovi za stalno i povremeno stanovanje prema vodovodnim i kanalizacijskim instalacijama i vrsti priključaka</p>
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. – 3.- Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	1. - 3. Nije potrebno
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Pokazatelj se izračunava kao udio otpadnih voda pročišćenih prije ispuštanja do minimalno 2. stupnja pročišćavanja u odnosu na ukupnu količinu otpadnih voda u destinaciji koje su ispuštali gospodarski subjekti i kućanstva u destinaciji.</p> <p>N – ukupno ispuštanje nepročišćenih voda u destinaciji u m³ na razini godine</p>

	<p>P_1, P_2, P_3 – ukupno ispuštanje pročišćene vode u destinaciji u m^3 na razini godine za stupanj pročišćavanja 1, 2 i 3. P – ukupno ispuštanje pročišćene vode u destinaciji u m^3 na razini godine,</p> $P = P_1 + P_2 + P_3.$ <p><i>udio otpadnih voda pročišćenih prije ispuštanja do minimalno 2. stupnja pročišćavanja</i></p> $= \frac{P_2 + P_3}{N + P} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine

2.3. Gospodarenje otpadom

2.3.1. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (kg /tone/ po stanovniku, po godini ili po mjesecima)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (kg (tone) po stanovniku, po godini ili po mjesecima) (GO-1)	
Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Količina otpada koju proizvodi odredište (tone po stanovniku po godini ili po mjesecu) (D.3.1.) (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (kg ili tone po stanovniku, po godini ili po mjesecu)
	Opis	Pokazateljem se prati ostvarenje razdvajanja veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura

		<p>gospodarenja otpadom u kombinaciji sa povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije.</p> <p>Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja.</p> <p>Komercijalni smještaj je boravak turista u ugostiteljskim objektima razvrstanim sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje ugostiteljska djelatnosti u skupine Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj.</p> <p>Nekomercijalni smještaj je smještaj u kućama za odmor (vikendicama). Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.</p>
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u siječnju (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kolovozu (tone) 3. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima destinacije u siječnju 4. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima destinacije u kolovozu 5. Broj stanovnika u destinaciji
	Mjerna jedinica	<ol style="list-style-type: none"> 1. i 2. tone 3, 4 i 5. N/P
	Izvor /potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 2. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS/ Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 3.- 4. eVisitor/porezna uprava

		5. DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (potencijalno djelomična dostupnost kvalitetnih/verificiranih podataka na razini pojedinih gradova/općina za sve vrste otpada) 3. i 4. Podatak je dostupan 5. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. i 2. Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (komercijalni i nekomercijalni smještajni kapaciteti) 3., 4., i 5. Nije potrebno
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake dvije godine
	Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u godini i po mjesecima u istoj godini.</p> <p>F_1 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u siječnju (tone) F_2 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kolovozu T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u siječnju T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima u kolovozu S – broj stanovnika u destinaciji N_S – broj noćenja stanovnika u siječnju i kolovozu, $N_S = S \times 31$ W_{TN} – količina otpada po turističkom noćenju,</p> $W_{TN} = \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1}$ <p>W_{RN} – količina otpada po noćenju stanovnika,</p> $W_{RN} = \frac{1}{N_S} \left(F_1 - T_1 \times \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1} \right)$ <p>W_T – količina otpada nastalog zbog noćenja turizma u vremenskom intervalu (godina, mjesec). Izračunava se kao umnožak broja noćenja u vremenskom intervalu (T_M) i količine otpada po turističkom noćenju (W_{TN}),</p> $W_T = T_M \times W_{TN}.$ <p>W_R – količina otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u vremenskom intervalu (godina, mjesec). Izračunava se kao umnožak</p>

	<p>broja stanovnika (S), broja dana u vremenskom intervalu (D_M) i količine otpada po noćenju stanovnika (W_{RN}),</p> $W_R = S \times D_M \times W_{RN}.$ <p>omjer količine komunalnog otpada koji su proizveli turisti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i lokalno stanovništvo</p> <p>(za promatrani period) = $\frac{W_T}{W_R}$</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine

2.4. Zaštita bioraznolikosti

2.4.1. Udio i kategorije zaštićenih prirodnih područja u ukupnoj površini u Republici Hrvatskoj

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio i kategorije zaštićenih prirodnih područja u ukupnoj površini u Republici Hrvatskoj (BR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST - Postotak zaštićenih područja (morskih i kopnenih) prema ukupnoj površini
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - zaštita bioraznolikosti
	Povezanost sa SDG	Cilj 13: Klimatske promjene - zaštita prirodnih područja doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz očuvanje šuma i drugih ekosustava koji apsorbiraju ugljikov dioksid. Cilj 14: Život ispod vode - ovaj cilj uključuje očuvanje i održivo korištenje oceana, mora i morskih resursa. Zaštićena prirodna područja mogu uključivati morske i obalne ekosustave. Cilj 15: Život na zemlji - usredotočuje se na zaštitu, obnovu i održivu upotrebu kopnenih ekosustava te očuvanje bioraznolikosti i zaustavljanje degradacije zemljišta i gubitka staništa.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini Republike Hrvatske, te njihova struktura prema kategoriji zaštite.
	Opis	Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Bioraznolika područja privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske

		bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Nacionalni postotak zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.
	Podpokazatelji (općinalno)	- udio zaštićenih prirodnih područja i područja ekološke mreže Natura 2000u ukupnoj površini RH - kategorije zaštićenih prirodnih područja u RH
Podatci	Naziv podataka	1. Površina zaštićenih prirodnih područja prema kategoriji 2. Kategorija zaštite prirodnih područja
	Mjerna jedinica	1. Površina ZPP u odnosu na površinu RH 2. Kategorija zaštite
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Bioportal 2. Bioportal
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Na razini godine 2. Na razini godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu zaštićenih područja u RH ukupno i prema kategorijama zaštite temeljem zakona kojim se uređuje zaštita prirode	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

2.5. Održivo upravljanje energijom

2.5.1. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom električne energije općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u komercijalnom smještaju s potrošnjom električne energije općeg stanovništva destinacije (po osobi; po noćenju) (UEN -1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja energije po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom energije općeg stanovništva po osobi po noći
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje energijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 7. Pristupačna energija iz čistih izvora Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu

	Nacionalnim planom	Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije isporučene u komercijalnim smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju energije u destinaciji
	Opis	Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i komercijalnim smještajnim objektima u siječnju 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom smještaju u destinaciji u siječnju 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom smještaju u destinaciji u kolovozu 5. Ukupan ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnom smještaju u destinaciji 6. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži
	Mjerna jedinica	1. i 2. KWh 3., 4., 5. – noćenje 6. stanovnik
	Izvor /potencijalni izvor	1. i 2. . Hrvatska elektroprivreda 3., 4., 5. – eVisitor 6. DZS, Statističko izvješće - Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (uz poseban zahtjev) 3. -6. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	U slučaju nedostupnosti i/ili nepouzdanosti podataka o potrošnji električne energije u komercijalnim smještajnim objektima potrebno je provesti prikupljanje podataka primarnim istraživanjem od strane TZ-ova. Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (komercijalni smještajni kapaciteti)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1.-6. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u komercijalnim smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh). F_1 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i komercijalnim smještajnim objektima u siječnju

	<p>F_2 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu</p> <p>T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u siječnju</p> <p>T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u komercijalnim smještajnim objektima u kolovozu</p> <p>N_S – broj noćenja stanovnika, $N_S = \text{broj stanovnika} \times 31$</p> $\text{potrošnja el. energije po noćenju turista} = \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1}$ $\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovnika} = \frac{1}{N_S} \left(F_1 - T_1 \times \frac{F_2 - F_1}{T_2 - T_1} \right)$ <p><i>omjer potrošnje el. energije po noćenju turista i stanovnika</i></p> $= \frac{\text{potrošnja el. energije po noćenju turista}}{\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovnika}} \times 100$ <p>Alternativna metoda: Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u komercijalnim smještajnim objektima = norma potrošnje el. energije turista po noćenju / potrošnja el. energije stanovnika po noćenju u komercijalnim smještajnim objektima.</p>
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine

2.6. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

2.6.1. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC - Postojeći sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 - Zdravlje i dobrobit Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime
Pokazatelj	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Opis	Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj "poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene". Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i

		tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u RH.
	Podpokazatelj (opcionalno)	- N/P
Podatci	Naziv podataka	Broj destinacija koje su donijele i provode strateške, planske ili programske dokumente koji integriraju koncept prilagodbe klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Upravni odjeli JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	N/P
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o broju destinacija koje su donijele dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

3. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA EKONOMSKE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

3.1. Turistički promet

3.1.1. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecima ili tromjesečjima s najvećim opterećenjem

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecima ili tromjesečjima s najvećim opterećenjem (TP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - Postotak godišnjeg broja dolaznih posjetitelja u mjesecima ili tromjesečju s najvećim opterećenjem

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa/Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u periodu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu. To dakle podrazumijeva individualnu odluku nositelja politike upravljanja održivošću destinacije o tome koliko mjeseci ili kvartala godišnje se može smatrati glavnom odnosno visokom turističkom sezonom.
	Opis	Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.
Podatci	Naziv podataka	Ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja.
	Mjerna jedinica	Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u periodu koji se smatra glavnom turističkom sezonom, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ETIS (prilagodba) - Prosječna duljina boravka dolaznih posjetitelja i prosječna duljina boravka domaćih posjetitelja/ Prosječna duljina boravka turista
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.
	Opis	Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćivanja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u mjesecima, odnosno kvartalima koji se smatraju glavnom turističkom sezonom - Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u mjesecima, odnosno kvartalima izvan glavne turističke sezone
Podatci	Naziv podataka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni
Metodologija izračuna pokazatelja	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	

	$= \frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji}}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju}}$
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje

3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

3.2.1. Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima u odnosu na ukupno gospodarstvo
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na dan 31. ožujka u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.
	Podpokazatelji (opcionalno)	- Ukupan broj zaposlenih u mjesecima, odnosno kvartalima koji se smatraju glavnom turističkom sezonom (podatak nije izravno dostupan iz službenih izvora)
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukupan broj zaposlenih osoba na dan 31. srpnja 2. Ukupan broj zaposlenih u gospodarskim subjektima obveznicima poreza na dobit sa sjedištem na području destinacije u djelatnosti pružanja usluga smještaja te pripreme i usluživanja hrane, broj zaposlenih prema satima rada i prosjek broja zaposlenih

		<p>3. Prosječan godišnjih broj zaposlenih u pravnim osobama prema područjima važećeg NKD-a, po županijama i prema spolu</p> <p>4. Prosječan godišnjih broj ukupno zaposlenih prema područjima djelatnosti važećeg NKD-a i po županijama, administrativni izvori</p>
	Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1.-4. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podatci dostupni u Ministarstvu
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 4. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	<p>1. Podatak je kontinuirano dostupan podatak</p> <p>2. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini</p> <p>3. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini</p> <p>4. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini</p>
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje

3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	OECD: Izravni bruto domaći proizvod turizma, Produktivnost rada u turističkim djelatnostima (kombinacija – prilagodba)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu i turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje

		poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.
	Podpokazatelji (opcinalno)	<ul style="list-style-type: none"> - dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine - bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine
Podatci	Naziv podataka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine
	Mjerna jedinica	EUR
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

4. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA PROSTORNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

4.1. Turistička infrastruktura

4.1.1. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC - Trenutačni popis i klasifikacija turističkih dobara i atrakcija uključujući prirodna i kulturna mjesta
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - turistička infrastruktura
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - promicanje održivog turizma koji pridonosi zapošljavanju i rastu.</p> <p>Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - očuvanje kulturne i prirodne baštine urbanog okruženja.</p> <p>Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja - odgovorno upravljanje prirodnim resursima.</p>

		Cilj 15: Život na zemlji - zaštita, obnova i promicanje održive uporabe ekosustava, očuvanje biološke raznolikosti.
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).
	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene attribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - popisi kulturnih dobara, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti. - identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine - popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH
	Mjerna jedinica	1.- 4. broj/vrsta (kategorija)
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1.-3. Registar kulturnih dobara RH (ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Bioportal (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1- Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1.- 4. Kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		<p>Ograničeni opseg podataka: Izvori podataka kao što su Registar kulturnih dobara RH i Bioportal fokusirani su primarno na zaštićena kulturna i prirodna područja u Hrvatskoj. Ovo može rezultirati nedostatkom informacija o manje poznatim ili nezaštićenim turističkim atrakcijama koje bi mogle biti značajne za turiste.</p> <p>Aktualnost i ažurnost podataka: Ako registri i baze podataka nisu redovito ažurirani, postoji rizik da podaci ne odražavaju trenutno</p>

	stanje turističkih atrakcija. Promjene u statusu zaštite, oštećenja zbog prirodnih ili ljudskih faktora, ili novootkrivene atrakcije mogu biti isključene iz analize.
--	---

4.2. Održivo upravljanje destinacijom

4.2.1. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Višegodišnji plan ili strategija odredišta koja je ažurna i javno dostupna
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Ovaj cilj se fokusira na stvaranje održivih i otpornih urbanih područja. Višegodišnji planovi ili strategije za odredišta, koji su ažurni i javno dostupni, igraju ključnu ulogu u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - Strategije koje promiču održivi razvoj turističkih destinacija mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja - Višegodišnje strategije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma i promicanju održivih praksi u lokalnim zajednicama. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Uspostavljanje partnerstava između različitih dionika, uključujući vladine i nevladine organizacije, privatni sektor i lokalne zajednice, ključno je za razvoj i provedbu uspješnih strategija održivog razvoja.
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog razvoja
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenja statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije
	Opis i svrha	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. - Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. - Udio implementiranih aktivnosti iz plana
Podatci	Naziv podataka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE

		<ul style="list-style-type: none"> 2. Ukupan broj aktivnosti/mjera definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti/mjera definiranih planom
	Mjerna jedinica	<ul style="list-style-type: none"> 1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. broj aktivnosti/mjera 3. Broj aktivnosti/mjera
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1.,2. i 3. Turistička zajednica / JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1.-3. Podatak dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1.-3. jednom godišnje
	Metodologija izračuna pokazatelja	Omjer implementiranih aktivnosti i mjera/ ukupni broj aktivnosti/mjera definiranih Planom
	Učestalost mjerenja	Jednom godišnje

Prilog IV.

**POPIS I METODOLOŠKA TABLICA SPECIFIČNIH POKAZATELJA
ODRŽIVOSTI**

	Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja /Tematsko područje
1	Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva	društveni	SZL-1- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
2	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	društveni	SZL-2- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
3	Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta	društveni	SZL-3- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
4	Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma	društveni	SZL-4- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
5	Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja	društveni	SZL-5- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
6	Postotak ponovljenih/stalnih turista u komercijalnim smještajnim objektima	društveni	SZT-1 - Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
7	Udio pristupačnih komercijalnih ležajeva	društveni	SPD-1 - Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
8	Javno dostupne informacije o atrakcijama u turističkim i informativnim centrima	društveni	SPD-2 -Pristupačnost destinacije
9	Postotak pristupačnih linija javnog prijevoza u destinaciji za osobe s invaliditetom	društveni	SPD-3 -Pristupačnost destinacije
10	Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima	društveni	SSD-1 Sigurnost destinacije

11	Udio turista koji su uložili prigovor kod policije	društveni	SSD-2 Sigurnost destinacije
12	Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija	društveni	SSD-3 Sigurnost destinacije
13	Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja (turista i lokalne zajednice)	društveni	SSD-4 Sigurnost destinacije
14	Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima	društveni	SSD-4 Sigurnost destinacije
15	Udio turističkih poslovnih subjekata koja poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode	okolišni	SUVR-1 - Upravljanje vodnim resursima
16	Sustav za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode	okolišni	SUVR-2 - Upravljanje vodnim resursima
17	Udio turističkih poslovnih subjekata koja koriste recikliranu vodu	okolišni	SGOV-1- Upravljanje vodnim resursima
18	Udio otpadnih voda od noćenja turista u komercijalnoj smještajnoj djelatnosti	okolišni	SGOV-2- Gospodarenje otpadnim vodama
19	Propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi	okolišni	SGOV-3 - Gospodarenje otpadnim vodama
20	Udio komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti u odnosu na ukupni komunalni otpad destinacije	okolišni	SGO-1 - Gospodarenje otpadom
21	Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada	okolišni	SGO-2 - Gospodarenje otpadom
22	Količina recikliranog otpada (postotak ili po stanovniku po godini)	okolišni	SGO-3 - Gospodarenje otpadom
23	Plan gospodarenja krutim otpadom koji se provodi i ima kvantitativne ciljeve za smanjivanje i osiguranje sigurnog održivog odlaganja otpada koji se ne koristi ponovno ili reciklira	okolišni	SGO-4 - Gospodarenje otpadom

24	Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane	okolišni	SGO-5 - Gospodarenje otpadom
25	Razvijen sustav za zaštitu prirodne i kulturne baštine i lokaliteta	okolišni - priroda	SZB-1- Zaštita bioraznolikosti
26	Dostupne smjernice za ponašanje posjetitelja u destinaciji	okolišni - priroda	SZB-2- Zaštita bioraznolikosti
27	Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirala neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama	okolišni - klima	SOE-1 - Održivo upravljanje energijom
28	Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (javna/privatna i vrsta)	okolišni - klima	SOE-2- Održivo upravljanje energijom
29	Uspostavljene politike i/ili sustav za poticanje smanjena ovisnosti o fosilnim gorivima, poboljšanja energetske učinkovitosti i unapređenja korištenja tehnologija obnovljive energije	okolišni - klima	SUPK-1- Ublažavanje i prilagodba klimatskih promjena
30	Razina onečišćenosti zraka u destinaciji	okolišni - klima	SUPK-2- Ublažavanje i prilagodba klimatskih promjena
31	Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poduzećima u destinaciji	okolišni - klima	SUPK-3 Ublažavanje i prilagodba klimatskih promjena
32	Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima	ekonomski	STP-1 - Turistički promet
33	Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima	ekonomski	STP-2 - Turistički promet
34	Produktivnost rada u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja	ekonomski	SPGS-1 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

35	Bruto dodana vrijednost ostvarena u području i djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja	ekonomski	SPGS-2- Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
36	Udio malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju poduzeća u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	SPGS-3 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
37	Udio poslovnih subjekata u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja su u pretežitom domaćem vlasništvu	ekonomski	SPGS-4 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
38	Postotak muškaraca i žena zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	SPGS-5 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
39	Zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora	ekonomski	SPGS-6 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
40	Postotak nedomicilnih radnika zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	ekonomski	SPGS-7 - Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
41	Broj ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu aktivnih na 30.1. i 30.7 u odnosu na 100 stanovnika	prostorni/upravljanje	STI-1 - turistička infrastruktura
42	Javno dostupan plan odgovora na krizne situacije i izvanredne situacije koji razmatra sektor turizma	prostorni/upravljanje	SOUD-1- Održivo upravljanje destinacijom
43	Specifična strategija za marketing izvansezonskih događanja i privlačenje posjetitelja tijekom cijele godine	prostorni/upravljanje	SOUD-2- Održivo upravljanje destinacijom

44	Efikasnost ostvarenja ciljeva strateškog planiranja u turizmu	prostorni/upravljanje	SOUD-3- Održivo upravljanje destinacijom
45	Broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se stalno živi	prostorni/upravljanje	SOUP-1 - Održivo upravljanje prostorom
46	Broj ostvarenih noćenja u komercijalnom smještaju po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	prostorni/upravljanje	SOUP-2 - Održivo upravljanje prostorom
47	Smjernice, propisi i/ili politike koje se odnose na održivo korištenje prostora	prostorni/upravljanje	SOUP-3 - Održivo upravljanje prostorom
48	Razvijen i implementiran sustav praćenja i ublažavanja utjecaja turizma na atrakcije	prostorni/upravljanje	SOUP-4 - Održivo upravljanje prostorom
49	Izrađene i implementirane smjernice upravljanja prostorom sa ciljem zaštite resursa	prostorni/upravljanje	SOUP-5 - Održivo upravljanje prostorom
50	Procjena pritiska razvoja turizma na kulturnu baštinu	prostorni/upravljanje	SOUP-6 - Održivo upravljanje prostorom

1. SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA DRUŠTVENE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

1.1.1. Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Utjecaj turizma na kvalitetu života lokalnog stanovništva (SZI- 1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji UN TOURISM – MST: Percepcija o negativnom i pozitivnom doprinosu turizma dobrobiti lokalnog stanovništva OECD: Indeks boljeg života

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 - Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 9 - Prilagodljiva infrastruktura, uključiva i održiva industrijalizacija i inovativnost Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji pozitivno percipiraju utjecaj turizma na kvalitetu života u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	U turistički razvijenim destinacijama turizam je važan faktor u kvaliteti života lokalnog stanovništva. Održivim upravljanjem učincima turizma, koji se između ostalog mogu ogledati u ekonomskim, društvenim, okolišnim i infrastrukturnim promjenama, moguće je održati i unaprijediti kvalitetu života uslijed intenzivnog turističkog razvoja. Bolja percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji može doprinijeti i većoj podršci turističkom razvoju, dok pogoršanje percepcije signalizira potrebu pravodobnih prilagodbi u upravljanju turističkim razvojem kako bi se osigurala njegova održivost.
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Udio lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji kod onih koji ostvaruju koristi od turizma - Udio lokalnih stanovnika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma - Zadovoljstvo životom u destinaciji u sezoni - Zadovoljstvo životom u destinaciji u vansezonskom razdoblju
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji 2. Zadovoljstvo životom u destinaciji
	Mjerna jedinica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udio (%) ispitanika s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji 2. Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni životom u destinaciji
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Anketa lokalnog stanovništva

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake četiri godine 2. Dva puta u jednoj godini (u sezoni i izvan visoke sezone), svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Udio (%) lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji procjenjuje se sljedećim pitanjem:</p> <p>P1. Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, dostupnost javnih sadržaja, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično. Uzimajući u obzir i dobre i loše strane turizma, smatrate li da turizam u Vašem mjestu...</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Smanjuje kvalitetu života 2. Pomaže u održanju kvalitete života 3. Pomaže u unapređenju kvalitete života 4. Nema nikakav učinak <p>Udio lokalnog stanovništva s pozitivnom percepcijom utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika koji smatraju da turizam pomaže u održanju ili unapređenju kvalitete života u mjestu i ukupnog broja ispitanika:</p> $\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom} = (\text{broj ispitanika koji smatraju da turizam pomaže u održanju ili unapređenju kvalitete života} / \text{ukupan broj ispitanika}) * 100\%$ <p>Pokazatelj se računa na ukupnom skupu ispitanika te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma (odnosno turizam im je glavni ili dodatni izvor prihoda) procjenjuje se sljedećim pitanjem:</p> <p>P2. Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Glavni izvor prihoda 2. Dodatni izvor prihoda 3. Nemate nikakav prihod od turizma <p><i>Izračun podpokazatelja – Zadovoljstvo životom u destinaciji:</i> Pokazatelj za analizu na razini godine:</p>	

	<p>P3. Udio lokalnog stanovništva koji su zadovoljni cjelokupnim životom u destinaciji procjenjuje se sljedećim pitanjem: Molimo, recite nam koliko ste sveukupno zadovoljni životom u svom mjestu? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan'</p> <p>Za analizu zadovoljstva životom u destinaciji prema sezoni preporuka je koristiti sljedeće pitanje, pri čemu je istraživanje potrebno provesti u sezoni i vansezoni: P4. Kako biste ocijenili život u svom mjestu tijekom posljednjih mjesec dana? 1 = 'Najgore moguće mjesto za život' do 7 = 'Najbolje moguće mjesto za život'</p> <p>Udio (%) lokalnog stanovništva koji su zadovoljni životom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika s ocjenom 6 ili 7 i ukupnog broja ispitanika:</p> <p>$\% \text{ stanovnika zadovoljnih životom u destinaciji} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7} / \text{ukupan broj ispitanika}) * 100\%$</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (SZL-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: C.1.2 Udio lokalnog stanovništva koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i blagostanje Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata njegove uspješnosti. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ostvaruju koristi od turizma - udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma
Podatci	Naziv podataka	Zadovoljstvo turizmom u destinaciji
	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji procjenjuje se sljedećim pitanjem:</p> <p>P1. Koliko ste sveukupno zadovoljni turizmom u svom mjestu? 1 = 'U potpunosti nezadovoljan' do 7 = 'U potpunosti zadovoljan'</p> <p>Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika</p> $\% \text{ zadovoljnih} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 6 ili 7} / \text{ukupni broj ispitanika}) * 100\%$ <p>Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma (odnosno turizam im je glavni ili dodatni izvor prihoda) procjenjuje se sljedećim pitanjem:</p> <p>Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Glavni izvor prihoda 2. Dodatni izvor prihoda 	

	3. Nemate nikakav prihod od turizma
Učestalost mjerenja	Četiri godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

1.1.3. Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta (SZL-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Pokazatelj C.5.1. Postotak stanovnika koji su zadovoljni utjecajem turizma na identitet odredišta UN TOURISM – MST: Percepcija učinaka turizma na kulturni identitet
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta u ukupnom broju stalnih stanovnika
	Opis i svrha	Percepcija učinaka turizma i stavovi koje lokalna zajednica ima prema turističkom razvoju usko su povezani s percepcijom identiteta mjesta. Promjene uslijed intenzivnog turističkog razvoja mogu uzrokovati gubitak autentičnosti mjesta i narušiti njegov kulturni identitet. Degradacija identiteta mjesta pridonosi negativnim reakcijama prema turistima i može smanjiti zadovoljstvo životom u mjestu. Identitet mjesta ujedno je i bitan faktor u privlačenju posjetitelja, koji sve češće traže autentično iskustvo i doživljaj lokalne kulture. S druge strane, interakcija s posjetiteljima može imati i pozitivan učinak na identitet mjesta, jačanjem društvene identifikacije kroz veću percepciju posebnosti unutar lokalne zajednice ili povećanu svijest o baštini.
	Podpokazatelji	- Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ostvaruju koristi od turizma

		<ul style="list-style-type: none"> - Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma - Udio (%) stanovnika koji imaju pozitivno odnosno negativno mišljenje o utjecaju turizma na identitet mjesta prema socio-demografskim pokazateljima
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Percepcija utjecaja turizma na autentičnost mjesta 2. Percepcija utjecaja turizma na očuvanje tradicije, običaja i kulture
	Mjerna jedinica	3. 1.i 2. Udio ispitanika
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Anketa lokalnog stanovništva
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	1., 2. i 3. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Udio (%) stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno odnosno negativno utječe na identitet mjesta procjenjuje se sljedećim pitanjima:</p> <p>P1. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost? Odgovorite koristeći ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 znači da turizam ima 'izrazito negativan utjecaj', a ocjena 5 da ima 'izrazito pozitivan utjecaj'.</p> <p>P2. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta? Odgovorite koristeći ocjene od 1 do 5, pri čemu ocjena 1 znači da turizam ima 'izrazito negativan utjecaj', a ocjena 5 da ima 'izrazito pozitivan utjecaj'.</p> <p>Udio (%) stanovnika koji smatraju da turizam pozitivno utječe na identitet mjesta računa se kao udio ispitanika koji su odgovorili s ocjenom 4 ili 5 na oba pitanja P1 i P2:</p> <p>$\% \text{ stanovnika s pozitivnom percepcijom} = (\text{broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5 na P1 i P2} / \text{ukupan broj ispitanika}) * 100\%$</p> <p>Udio (%) stanovnika koji smatraju da turizam negativno utječe na identitet mjesta računa se kao udio ispitanika koji su odgovorili s ocjenom 1 ili 2 na barem jedno od pitanja P1 i P2 (na P1 ili P2 ili na oba):</p>	

	<p>% stanovnika s negativnom percepcijom = (broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2 na P1 ili P2/ ukupan broj ispitanika) * 100%</p> <p>Pitanja o utjecaju turizma na autentičnost mjesta (P1) i na očuvanje tradicije, običaja i kulture (P2) korisno je i zasebno pratiti i interpretirati, pri čemu se može koristiti sljedeći izračun:</p> <p>% stanovnika s pozitivnom percepcijom = (broj ispitanika s ocjenom 4 ili 5/ ukupan broj ispitanika) * 100%</p> <p>% stanovnika s negativnom percepcijom = (broj ispitanika s ocjenom 1 ili 2/ ukupan broj ispitanika) * 100%</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

1.1.4. Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma (SZL- 4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Znanstvena istraživanja: Jordan, E. J., Spencer, D. M., & Prayag. G. (2019). Tourism impacts, emotions and stress. <i>Annals of Tourism Research</i> , 75, 213-226. Gossling, S., McCabe, S., & Chen N. C. (2020). A socio-psychological conceptualisation of overtourism. <i>Annals of Tourism Research</i> , 84, 102976.
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam; Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su pod umjerenim ili visokim stresom od turizma u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis i svrha	Emocije i stres važni su elementi psihološkog blagostanja pojedinca pa time utječu i na kvalitetu života. Turizam može imati značajan utjecaj na emocije i stres koje doživljavaju lokalni stanovnici. Praćenje psiholoških ishoda turističkog razvoja bitan je element održivog upravljanja destinacijom, posebice u kontekstu prekomjernog turizma. Ignoriranje

		stresa kojeg turizam izaziva kod lokalnog stanovništva može smanjiti podršku turističkom razvoju u dugom roku i uzrokovati negativne posljedice po ljudsko zdravlje.												
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma kod onih koji ostvaruju koristi od turizma - Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma - Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma prema socio-demografskim pokazateljima spol, dob, udaljenost prebivališta pojedinca od glavnih turističkih zona/atrakcija, uključenost u turističko gospodarstvo 												
Podatci	Naziv podataka	Percepcija stresa uzrokovanog turizmom												
	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika pod visokom razinom stresa od turizma Udio (%) ispitanika pod umjerenom razinom stresa od turizma Udio (%) ispitanika pod niskom razinom stresa od turizma												
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva												
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem												
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine – tijekom turističke sezone (u kolovozu ili rujnu)												
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Procjena utjecaja turizma na razinu stresa kod lokalnog stanovništva provodi se pomoću standardiziranog upitnika subjektivne percepcije stresa (eng. Perceived Stress Scale, PSS) prilagođenog ispitivanju utjecaja turizma. PSS upitnik se sastoji od 10 pitanja, na koje ispitanici odgovaraju koristeći ljestvicu od pet stupnjeva (od 0 = 'Nikada' do 4 = 'Vrlo često').</p> <p>PSS upitnik</p> <p>Molimo Vas da navedete koliko ste se često tijekom prošlog mjeseca osjećali ili razmišljali na određeni način zbog turizma u Vašem mjestu, koristeći sljedeću ljestvicu: 0 = 'Nikada' 1 = 'Skoro nikada' 2 = 'Ponekad' 3 = 'Prilično često' 4 = 'Vrlo često'</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 70%;">1. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste bili uznemireni zbog turizma u Vašem okruženju?</td> <td style="width: 5%;">0</td> <td style="width: 5%;">1</td> <td style="width: 5%;">2</td> <td style="width: 5%;">3</td> <td style="width: 5%;">4</td> </tr> <tr> <td>2. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste zbog turizma osjećali da</td> <td>0</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> </tr> </table>		1. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste bili uznemireni zbog turizma u Vašem okruženju?	0	1	2	3	4	2. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste zbog turizma osjećali da	0	1	2	3	4
1. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste bili uznemireni zbog turizma u Vašem okruženju?	0	1	2	3	4									
2. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste zbog turizma osjećali da	0	1	2	3	4									

nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?					
3. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste se osjećali nervozno i pod stresom zbog turizma?	0	1	2	3	4
4. Tijekom prošlog mjeseca, koliko ste se često osjećali sigurnima u svoju sposobnost da se nosite s problemima povezanim s turizmom? *	0	1	2	3	4
5. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste osjećali da turizam pozitivno utječe na vas? *	0	1	2	3	4
6. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često Vam se činilo da se ne možete nositi s utjecajima turizma?	0	1	2	3	4
7. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste imali kontrolu nad stvarima koje Vam smetaju ili Vas živciraju, a koje su povezane s turizmom? *	0	1	2	3	4
8. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste osjećali da ste se dobro prilagodili turizmu u Vašem mjestu? *	0	1	2	3	4
9. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često ste se osjećali ljutito zbog turizma?	0	1	2	3	4
10. Tijekom prošlog mjeseca, koliko često Vam se činilo da se problemi uzrokovani turizmom toliko gomilaju da ih nećete moći riješiti?	0	1	2	3	4

* obrnuto bodovanje (pozitivno vrednovana pitanja)

Interpretacija:

Ukupni PSS rezultat dobiva se zbrajanjem vrijednosti odgovora na pojedinačna pitanja, prije čega je potrebno obrnuti ljestvicu odgovora kod četiri pozitivno vrednovana pitanja (tj. u pitanjima 4, 5, 7 i 8 zamijeniti vrijednost odgovora: 0 s 4, 1 s 3, 3 s 1 i 4 s 0) tako da veća PSS vrijednost ukazuje na veću razinu percipiranog stresa. Moguće PSS vrijednosti se kreću u rasponu od 0 do 40, te se na temelju njih procjenjuje udio stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma.

Udio (%) stanovnika pod visokom razinom stresa od turizma se procjenjuje na sljedeći način:

% stanovnika pod visokim stresom = (broj ispitanika s PSS rezultatom između 27 i 40/ ukupan broj ispitanika) * 100%

	<p>Udio (%) stanovnika pod umjerenom razinom stresa od turizma se procjenjuje na sljedeći način: $\% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom} = (\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 14 i 26} / \text{ukupan broj ispitanika}) * 100\%$</p> <p>Udio (%) stanovnika pod niskom razinom stresa od turizma se procjenjuje na sljedeći način: $\% \text{ stanovnika pod niskim stresom} = (\text{broj ispitanika s PSS rezultatom između 0 i 13} / \text{ukupan broj ispitanika}) * 100\%$</p> <p>Udio (%) stanovnika pod umjerenim ili visokim stresom od turizma računa se kao zbroj udjela stanovnika s percepcijom visokog i umjerenog stresa od turizma: $\% \text{ stanovnika pod visokim ili umjerenim stresom} = \% \text{ stanovnika pod visokim stresom} + \% \text{ stanovnika pod umjerenim stresom}$</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

1.1.5. Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja (SZL- 5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Demografski trendovi i kvaliteta života
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Promjena broja stanovnika uvjetovana prirodnim kretanjima i migracijama prema promjeni turističke aktivnosti mjerene brojem noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima

	Opis i svrha	<p>Pokazatelj omogućava praćenje relativnog odnosa broja stanovnika i turističke aktivnosti u petogodišnjem razdoblju. Pokazatelj se izračunava kao dvojni razlomak.</p> <p>Djeljenik dvojnog razlomka je razlomak u čijem je brojniku procjena broja stanovnika na 31.12. u godini t (prethodna godina), a nazivniku procjena broja stanovnika 31.12. u godini t -4</p> <p>Djelitelj dvojnog razlomka je razlomak u čijem je brojniku broj ostvarenih noćenja u komercijalnim kapacitetima u godini t (prethodna godina), a nazivniku broj ostvarenih noćenja u komercijalnim kapacitetima u godini t-4</p>
	Podpokazatelji (opcinalno)	
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje, Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca u godini t (prethodna godina) i godini t-4 2. Turizam, noćenja turista
	Mjerna jedinica	1. i 2. Realni broj
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Državni zavod za statistiku: <i>Statistika u nizu, Gradovi i općine u statistici</i> 2. eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osiguravaju potrebne podatke za izračun, a ograničenje je vezano uz sadržaj pokazatelja koji tek neizravno ukazuje na povećanje/smanjenje društvenog standarda odnosno demografske trendove generirane turizmom budući da rast ili smanjenje broja stanovnika na području destinacije može biti potaknuto bitno širim spektrom utjecaja od turističke aktivnosti.

1. 2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

1.2.1. Postotak ponovljenih/stalnih turista u komercijalnim smještajnim objektima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak ponovljenih/stalnih turista u komercijalnim smještajnim objektima (SZT- 1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS - Percentage of repeat/return visitors (within 5 years)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom; turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Stregijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena broja turista u komercijalnim smještajnim kapacitetima koji su već posjetili određite tijekom posljednjih 5 godina u ukupnom broju turista u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji (u %).
	Opis	Cilj destinacije je privlačiti nove goste, ali i zadržavati one stare. Stalni ('vjerni') gosti često donose i veću korist destinaciji, te pridonose stabilnosti destinacije u kriznim razdobljima. Prijedlog je (ETIS) pratiti udio gostiju koji se vraćaju unutar posljednjih 5 godina i usmjeriti se na praćenje ponovljenih dolazaka turista u komercijalnim oblicima smještaja. Kvantitativno istraživanje turističke potražnje koje se provodi na reprezentativnim uzorcima turista u komercijalnim smještajnim kapacitetima (anketa). Ukoliko su rezultati takvih istraživanja na raspolaganju, pokazatelj se izravno preuzima iz istraživanja. Inače je potrebno provesti istraživanje.
	Podpokazatelji	-
Podatci	Naziv podataka	1. Broj ispitanika u komercijalnom smještaju koji su već posjetili određite tijekom posljednjih 5 godina 2. Ukupan broj ispitanika u destinaciji
	Mjerna jedinica	1. i 2. broj ispitanika u komercijalnom smještaju
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa o zadovoljstvu turista
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine u razdoblju visoke i niske sezone

Metodologija izračuna pokazatelja	<p><i>BIP</i> – broj ispitanika u komercijalnom smještaju koji su već posjetili određite tijekom posljednjih 5 god.</p> <p><i>BI</i> – ukupni broj ispitanika u komercijalnom smještaju</p> $\text{Postotak} \frac{\text{ponovljenih}}{\text{ukupnih}} \text{ turista u komercijalnom smještaju}$ $= \frac{BIP}{BI} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Svake 4 godine
Ograničenja pokazatelja	Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

1.3. Pristupačnost destinacije

1.3.1. Udio pristupačnih komercijalnih ležajeva

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio pristupačnih komercijalnih ležajeva (SPD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - Udio smještajnih objekata s pristupačnim smještajem
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 9 - Prilagodljiva infrastruktura, uključiva i održiva industrijalizacija i inovativnost Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio stalnih komercijalnih ležajeva (kolektivnih i privatnih) pristupačnih za osobe s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima u destinaciji u ukupnom broju stalnih ležajeva
	Opis	Dostupnost turističkih sadržaja, proizvoda i usluga osobama s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima je središnji dio odgovornih i održivih turističkih politika. Udio komercijalnih ležajeva s pristupačnim smještajem odražava tržišnu dostupnost i privlačnost destinacije, te može imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo, društvenu inkluzivnost i imidž destinacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	- Udio pristupačnih komercijalnih ležajeva u kolektivnim smještajnim kapacitetima

		- Udio pristupačnih komercijalnih ležajeva u privatnim smještajnim kapacitetima
Podatci	Naziv podataka	1. Broj stalnih komercijalnih ležajeva u destinaciji 2. Broj pristupačnih komercijalnih ležajeva u destinaciji
	Mjerna jedinica	1.i 2. ležaj
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. Jedinostveni turistički informatički registar
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak nije trenutno dostupan, no u postupku je prikupljanje
	Primarno istraživanje (smjernice)	Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (komercijalni smještajni kapaciteti)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Kontinuirano dostupan podatak 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Udio pristupačnih ležajeva</p> $= \left(\frac{\text{Broj stalnih pristupačnih ležajeva}}{\text{Ukupan broj stalnih ležajeva}} \right) \times 100$	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	S obzirom na nepouzdanost podataka o nekomercijalnom smještaju, trenutno se prati samo broj turističkih noćenja u komercijalnom smještaju	

1.3.2. Javno dostupne informacije o atrakcijama u turističkim i informativnim centrima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Javno dostupne informacije o atrakcijama u turističkim i informativnim centrima (SPD-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Poveznost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Interpretativne informacije dostupne posjetiteljima u turističkim uredima te na prirodnim i kulturnim lokacijama
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije.

		<p>Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.</p> <p>Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja - Informacije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma.</p>
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Strateški cilj: Otporan turizam</p> <p>Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao skup informacije o lokalnim atrakcijama, kulturnim događanjima, povijesnim znamenitostima i prirodnim ljepotama u turističkoj destinaciji, koji su namijenjeni posjetiteljima.
	Opis i svrha	Ovaj pokazatelj odnosi se na dostupnost informacija o turističkim atrakcijama koje pružaju turistički i informativni centri. Uključuje detalje o lokacijama, radnom vremenu, pristupačnosti, kulturnim i povijesnim kontekstima atrakcija, što pridonosi boljem iskustvu posjetitelja. Pružene informacije igraju ključnu ulogu u održivom upravljanju turističkim tokovima te promicanju kulturne i prirodne baštine destinacije
	Podpokazatelji (opcionalno)	
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostupne brošure o turističkim atrakcijama na barem tri strana jezika u uredu turističke zajednice / turističkim informativnim centrima / lokalitetima – DA/NE 2. Informacije dostupne na web stranicama turističkih zajednica/lokaliteta o ključnim aspektima turističke ponude (atrakcije, ugostiteljska ponuda, dostupnost destinacije) na barem tri strana jezika na web stranici turističke zajednice / turističkog informativnog centra – DA/NE
	Mjerna jedinica	1. i 2. Dostupan dokument u fizičkom i/ili virtualnom obliku.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Turistička zajednica / JLS 2. Odabrani turistički lokaliteti od značaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem od strane odabranih lokaliteta
	Primarno istraživanje (link na smjernice)	Anketiranje upravitelja turističkih lokaliteta

	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje 2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj predstavlja niz kvalitativnih podataka
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Aktualnost i točnost: Informacije mogu zastarjeti ili biti netočne ako se ne ažuriraju redovito. Doseg i pristupačnost: Informacije možda nisu dostupne na svim jezicima ili prilagođene osobama s posebnim potrebama. Objektivnost: Informacije mogu biti pristrane ili fokusirane samo na popularne atrakcije, zanemarujući manje poznate lokalitete.

1.3.3. Postotak pristupačnih linija javnog prijevoza u destinaciji za osobe s invaliditetom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak pristupačnih linija javnog prijevoza u destinaciji za osobe s invaliditetom (SPD-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS - Postotak javnog prijevoza dostupan osobama s invaliditetom i specifičnim potrebama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj se definira kao postotak linija javnog prijevoza u destinaciji koji opslužuje javni prijevoz pristupačan osobama s invaliditetom i osobama s posebnim zahtjevima za pristup
	Opis i svrha	Osnovna svrha pokazatelja je uvid u mogućnosti kretanja javnim prijevozom unutar destinacije osobama s motoričkim ili osjetilnim invaliditetom, a time i njihova mogućnost da posjećuju različite sadržaje unutar destinacije. Osnovo obilježje javnog prijevoza pristupačnog osobama s invaliditetom, jest postojanje zvučne signalizacije, rampa za

		invalidska kolica i mjesta za njihov smještaj unutar javnog prijevoza.
	Podpokazatelj	-
Podatci	Naziv podataka	1. Broj javnih linija u destinaciji 2. Broj javnih linija pokrivenih javnim prijevozom dostupnim osobama s invaliditetom
	Mjerna jedinica	1 i 2. broj linija
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Javno prijevozničko poduzeće s koncesijom za prometovanje na području destinacije
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatci dostupni
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake 2 godine
Metodologija izračuna pokazatelja		<p><i>JL</i> – broj svih javnih linija u destinaciji <i>PJL</i> – broj javnih linija pokrivenih javnim prijevozom dostupnim osobama s invaliditetom</p> $\text{postotak linija pokrivenih JP dostupnim osobama s invaliditetom} = \frac{PJL}{JL} \times 100$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Ograničenje predstavlja eventualno nepostojanje podataka o prijevoznim sredstvima i njihovoj prilagođenosti. Drugo ograničenje je što pokazatelj se ne referira na frekvenciju vozila na liniji, kao ni na ostale pristupne i infrastrukturne objekte u okruženju stanica javnog linijskog prijevoza

1.4. Sigurnost destinacije

1.4.1. Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima (SSD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS (prilagodba) - Postotak turista koji su podnijeli prijavu policiji

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj kaznenih djela i prekršaja koji su prijavljeni lokalnim policijskim postajama po mjesecima u godini.
	Opis	U svrhu očuvanja percepcije destinacije kao sigurnog mjesta za odmor od strane posjetitelja, izuzetno je važno pratiti dinamiku prijavljenih kaznenih djela i prekršaja policiji. Povećanje vrijednosti ovog pokazatelja, u slučaju zadržavanja ukupnog broja i strukture stalnih stanovnika destinacije nepromijenjenom, svakako može predstavljati rani nagovještaj moguće promjene percepcije posjetitelja destinacije u pogledu njezine sigurnosti.
	Podpokazatelji (opcionarno)	Ukupan broj kaznenih djela protiv imovine, života, tijela te spolne slobode i prekršaja protiv javnog reda i mira prijavljenih policiji po mjesecima
Podatci	Naziv podataka	Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja službeno prijavljenih u policijskoj postaji.
	Mjerna jedinica	Kazneno djelo sukladno kaznenom zakonu Prekršaj sukladno zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Javno su dostupni podaci o broju prijavljenih kaznenih djela po županijama na godišnjoj razini. Javno nisu dostupni podaci za destinacije kao niti podaci po mjesecima.
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		Podatak se preuzima iz službenih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja		Iako se podaci o podnesenim kaznenim djelima i prekršajima u lokalnim policijskim postajama službeno evidentiraju od strane Ministarstva unutarnjih poslova, ti podaci nisu javno dostupni. Javno su dostupni podaci o ukupno prijavljenim kaznenim djelima i prekršajima na nacionalnoj i godišnjoj razini, dok su podaci za

	županije također javno dostupni na godišnjoj razini, ali samo za ukupan broj prijavljenih kaznenih djela. Podaci na razini jedinica lokalne uprave i samouprave, kao i podaci na mjesečnoj razini nisu javno dostupni u službenim statističkim objavama Ministarstva unutarnjih poslova.
--	--

1.4.2. Udio turista koji su uložili prigovor kod policije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio turista koji su uložili prigovor kod policije (SSD-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Postotak turista koji su uložili prigovor kod policije (C.2.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je udio onih turista koji su uložili prigovor kod policije u odnosu na ukupan broj turista u destinaciji tijekom jedne godine.
	Opis	Pritužba/prigovor je problem koji uzrokuje veliku zabrinutost i strah kod građana i posjetitelja te ometa njihov svakodnevni život. Pritužba sadrži informacije o rizičnim pojedincima, skupinama, mjestima i situacijama te informacije o kažnjivim djelima (ova vrsta podataka se ne prikuplja) Pokazatelj prati broj pritužbi koje su policiji uložili turisti u destinaciji te ukupan broj turista u destinaciji. Pokazatelj se iskazuje kao udio (%) turista koji su uložili pritužbe u odnosu na ukupan broj turista u destinaciji, po mjesecima i ukupno u kalendarskoj godini. Vođenje evidencije o prijavama dužno je voditi tijelo državne uprave nadležno za unutarnje poslove (MUP), odnosno policijska uprava (PU) u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave JL(R)S, na temelju Zakona i provedbenih propisa. Napomena: prikuplja se isključivo broj pritužbi, informacije o sadržaju pritužbi ne trebaju biti prikupljene u ove svrhe
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
	Naziv podataka	1. Ukupan broj turista u destinaciji

Obilježja podataka		2. Broj pritužbi uloženi policijskoj upravi destinacije od strane turista u destinaciji, temeljem posebnih propisa kojim se uređuje postupanje policije
	Mjerna jedinica	%
	Izvor /potencijalni izvor	1. eVisitor 2. MUP, policijska uprava u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. Nije potrebno 2. Nije potrebno
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake dvije godine 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio broja prigovora turista policiji u destinaciji u koji borave u odnosu na ukupan broj turista u destinaciji: $\text{udιο broja prigovora turista policiji} = \frac{\text{broj prigovora turista u destinaciji}}{\text{ukupan broj turista u destinaciji}} \times 100\%$	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Potrebno je u nadležnoj policijskoj upravi prethodno ispitati dostupnost i način evidencije uloženi prigovora od strane turista.	

1.4.3. Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija (SSD-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	GSTC: Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/mjesta turističkih atrakcija (IN-A12.b.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informacije o broju mjera, lokalitetu primjene, razdoblju implementacije s obveznim opisom mjera koje su implementirane u destinaciji za pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija u okviru sustava za odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike.
	Opis i svrha	Pokazatelj prati ima li destinacija sustav za praćenje i prevenciju te odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Broj mjera koje su implementirane u destinaciji u okviru sustava za odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike, npr. za pomoći na plažama i lokalitetima turističkih atrakcija.
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Jedinice lokalne samouprave, Domovi zdravlja – turističke ambulante u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. Nije potrebno
	Periodičnost prikupljanja podataka	2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	Evidencija o broju mjera, lokalitetu primjene, razdoblju implementacije s obveznim opisom mjere.	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nema	

1.4.4. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja (turista i lokalne zajednice)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja (turista i lokalne zajednice) (SSD-4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	EC - Europski opservatorij za sigurnost cestovnog prometa
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije

	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se određuje omjer između broja nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije i broja ostvarenih noćenja lokalnih stanovnika i turista.
	Opis	Veća vrijednost pokazatelja može ukazati na neadekvatnost prometne infrastrukture i potrebu za njezinom obnovom ili izgradnjom dodatnih objekata.
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici na 1000 noćenja lokalnih stanovnika - Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom u kojima su sudjelovale osobe koje nisu lokalni stanovnici na 1000 noćenja turista
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj stanovnika u destinaciji 2. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji 3. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije 4. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici 5. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u kojima nisu sudjelovali lokalni stanovnici
	Mjerna jedinica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stanovnika 2. Noćenja 3. Broj nesreća 4. Broj nesreća 5. Broj nesreća
	Izvor podataka/potencija lni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. DZS, Gradovi i općine u statistici ~ Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje 2. eVisitor 3. – 5. Ministarstvo unutarnjih poslova RH, nadležna policijska uprava
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	<i>BS</i> – broj stanovnika u destinaciji početkom godine. <i>BS</i> se preuzima iz publikacije DZS-a: <i>Gradovi i općine u statistici ~ Stanovništvo</i>	

	<p>– <i>procjena i prirodno kretanje</i> u kojoj je po jedinicama lokalne samouprave objavljena procjena broja stanovnika krajem godine, za kojeg se može pretpostaviti da je jednak procjeni broja stanovnika na početku sljedeće godine.</p> <p>BN – broj noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji u godini. Podataka se dobije iz sustava eVisitor kao broj noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji između prvog i zadnjeg dana godine.</p> <p>N_{Uk} – ukupan broj nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u promatranoj godini</p> <p>N_{LS} - broj nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u promatranoj godini u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici</p> <p>N_T - broj nesreća sa smrtnim ishodom na području jedinice lokalne samouprave u promatranoj godini u kojima su sudjelovale osobe koje ne stanuju na području destinacije</p> <p style="text-align: center;"><i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja</i> = $\frac{N_{Uk} \times 1000}{(BS \times 365 + BN)}$</p> <p>Podpokazatelji:</p> <p>Uz oznake <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (lokalni)</i> za podpokazatelj 1 te <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (ostali)</i> za podpokazatelj 2, formule su:</p> <p style="text-align: center;"><i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (lokalni)</i> = $\frac{N_{LS} \times 1000}{BS \times 365}$</p> <p style="text-align: center;"><i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (ostali)</i> = $\frac{N_T \times 1000}{BN}$</p>
Učestalost mjerenja	Godišnje
Ograničenja pokazatelja	Pokazatelj nije prikladan za destinacije kroz koje prolaze važne prometnice poput autocesta i glavnih magistralnih pravaca. Međusobni odnos podpokazatelja i glavnog pokazatelja može naznačiti probleme u prometu zbog turizma. Obzirom da u velikom broju destinacija će vrijednost pokazatelja biti 0, možda ima smisla promatrati pokazatelj ali za duže razdoblje (npr. trogodišnje ili petogodišnje), kumulativno ili u prosjeku.

1.4.5. Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima (SSD-4)
-------------------------------------	--

Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj podnesenih prijava zbog buke koja je uzrokovana nekom od turističkih aktivnosti na razini destinacije, iskazan po mjesecima i ukupno u kalendarskoj godini.
	Opis	Buka okoliša je neželjen ili po ljudsko zdravlje i okoliš štetan zvuk u vanjskome prostoru izazvan ljudskom aktivnošću, prijevoznim sredstvima svih oblika prometa, kao i postrojenja i zahvata u okolišu (npr. izgradnja turističkih objekata). Indikatorom buke Lden (dan-večer-noć), najveće dopuštene vrijednosti >55 dB, ocjenjuje se ukupno smetanje bukom, dok se indikatorom noćne buke Lnight, najveće dopuštene vrijednosti vrijednost >50 dB, ocjenjuje ometanje sna. Zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Inspeksijski nadzor nad primjenom Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	Broj podnesenih prijava lokalnog stanovništva ili turista zbog buke koja je uzrokovana nekom od turističkih aktivnosti na razini destinacije, temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zaštita od buke
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor /potencijalni izvor	Državni inspektorat, Sanitarna inspekcija, ispostava u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	Nije potrebno

	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izrađuje temeljem podataka o broju podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nema

2. SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA OKOLIŠNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

2.1. Upravljanje vodnim resursima

2.1.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode (SUVR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	ETIS: (D.5.2.) Postotak turističkih poslovnih subjekata koji poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Održivo upravljanje vodama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati udio turističkih poslovnih subjekata prema strukturi poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila, koja u svom poslovanju poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode u destinaciji
	Opis i svrha	Mjera smanjenja potrošnje vode podrazumijeva implementaciju sustava, odnosno uređaja koji kontinuirano smanjuju potrošnju vode za: piće i kuhanje, pranje posuđa, čišćenje, higijenu uključujuću tuširanje i kupanje, ispiranje toaleta, bazene, navodnjavanje zelenih površina. Mjera se dokazuje specifikacijom i/ili certifikatom uređaja (npr. EU water label https://uwla.eu/), za npr. toalete sa spremnicima

		malog kapaciteta, slavine i tuševe niskog protoka te smanjenjem količine potrošene vode tijekom mjesečnih i jednogodišnjeg razdoblja i/ili novčanim iznosom (računom) za potrošnju vode.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila 2. Broj turističkih poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila koja poduzimaju mjere za smanjivanje potrošnje vode u svom poslovanju
	Mjerna jedinica	%
	Izvor /potencijalni izvor	1. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Anketa gospodarskih subjekata za ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila 2. Anketa gospodarskih subjekata za ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. i 2. Potrebno je dizajnirati anketu za provedbu primarnih istraživanja za broj poslovnih subjekata aktivnih u sektoru turizma prema turističkim djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila (nema postojećeg prijedloga primarnog istraživanja)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. i 2. Svake dvije godine (opcionalno mjesečno, radi uvida u predsezonske pripreme u kojima se očekuje veća potrošnja vode za pranje i čišćenje, osobito u komercijalnom smještaju).
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Udio aktivnih turističkih poslovnih subjekata prema strukturi poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila u destinaciji koja su implementirala mjere za smanjenje potrošnje vode u odnosu na ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji.</p> <p><i>BA</i> – broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila koja poduzimaju mjere za smanjivanje potrošnje vode u svom poslovanju</p>	

	<p><i>BT</i> – ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio turističkih poduzeća koja poduzimaju akcije za smanjenje potrošnje vode</i> = $\frac{BA}{BT} \times 100\%$</p>
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	<p>Nužna je provedba primarnog istraživanja, budući da prema postojećoj strukturi poslovnih subjekata (DZS, prema aktivnosti i područjima važećeg NKD-a), nije moguće napraviti cjelovit obuhvat podataka potrebnih za izradu pokazatelja na razini svih turističkih djelatnosti u destinaciji - produžuje proces.</p> <p>Pokazatelj je moguće računati i za poslovnih subjekata koja su unutar iste djelatnosti, samo treba prilagoditi način izračuna parametra <i>BA</i> i <i>BT</i>.</p>

2.1.2. Sustav za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Sustav za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode (SUVR-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	GSTC: Sustav za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Održivo upravljanje vodama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu; Otporan turizam Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuođnosa turizma i klime; Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informacije o uspostavi sustavu koji je uspostavljen u destinaciji za ispitivanje kvalitete i zdravstvene ispravnost vode za ljudsku potrošnju u sustavima javne vodoopskrbe, odnosno za reakciju na probleme s kvalitetom vode.
	Opis i svrha	Pokazateljem se prati je li uspostavljen sustav izvještavanja u slučaju odstupanja od parametara za provjeru sukladnosti vode za ljudsku potrošnju, o monitoringu i službenoj kontroli zdravstvene ispravnosti

		vode za ljudsku potrošnju i izvještavanju u cilju zaštite ljudskog zdravlja od nepovoljnih utjecaja bilo kojeg onečišćenja vode za ljudsku potrošnju i osiguravanja zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju na području destinacije, temeljem zakonskih I podzakonskih propisa o vodi za ljudsku potrošnju (dostupno na: https://zdravlje.gov.hr/UserDocsImages/2017%20Sanitarna/up7.pdf)
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Informacija o uspostavi i obveznim postavkama sustava za pravovremenu reakciju na probleme s kvalitetom vode za ljudsku potrošnju
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Ministarstvo zdravlja/ Hrvatski zavod za javno zdravstva i zavodi županija i Grada Zagreba/Hrvatske vode /Javni isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe u destinaciji (JLS) / Zavodi za javno zdravstvo na području destinacije (JLS)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj daje informaciju o uspostavi sustava za postupanje u slučaju odstupanja od parametara za provjeru sukladnosti vode za ljudsku potrošnju
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Pridržavanje uputa na razini destinacije se očekuje, a nepoznato je ima li destinacija dodatne mehanizme za unapređenje postojećeg nacionalnog sustava.

2.2. Gospodarenje otpadnim vodama

2.2.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji koriste recikliranu vodu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio turističkih poslovnih subjekata koji koriste recikliranu vodu (SGOV-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	ETIS: Udio turističkih poslovnih subjekata koji koriste recikliranu vodu (Percentage of tourism enterprises using recycled water D.5.3.)

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Gospodarenje otpadnim vodama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuočasnog turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informacije o mjerama za korištenje reciklirane vode, koje su u destinaciji implementirali gospodarski subjekti u turizmu u području gospodarenja otpadnim vodama, održivom upravljanju vodama i posredno u području kružnog gospodarstva.
	Opis i svrha	Pokazatelj prati uspješnost turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u područjima gospodarenja otpadnim vodama i održivom upravljanju vodama i informacije o osiguranju kružnosti recikliranih (sivih i crnih) voda te posredno o smanjenju onečišćenja vodnih i morskih resursa, osobito u destinacijama u kojima su ti resursi osnova turističkih djelatnosti. Napredni sustavi omogućuju recikliranje vode i ponovnu upotrebu, čime se smanjuje potrošnja svježe vode. Sive vode predstavljaju sanitarne otpadne vode iz perilica, tuševa, umivaonika odnosno one koje nastaju za vrijeme pranja, zatim iz prostora namijenjenih pripremi hrane, skladištenju hrane i čišćenju namirnica, bazena sl.. Crne vode su fekalne otpadne vode ljudskog i životinjskog porijekla, odnosno vode koje potječu iz toaleta te ostalih izljevova takve vode. Crne i sive vode se prikupljaju u posebnim spremnicima, nakon čega se podvrgavaju obradi prije ispuštanja u okoliš.
	Pod-pokazatelj (opcionarno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupan broj poslovnih subjekata prema turističkim djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila 2. Broj poslovnih subjekata prema turističkim djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila koja koriste recikliranu vodu,
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Anketa gospodarskih subjekata 2. Anketa gospodarskih subjekata
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem gospodarskih subjekata
	Primarno istraživanje	1. Potrebno je dizajnirati anketu za provedbu primarnih istraživanja radi utvrđivanja ukupnog broja gospodarskih subjekata u turizmu

	(poveznica na prijedlog)	prema djelatnostima i broja gospodarskih subjekata u turizmu koja koriste recikliranu vodu,
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje 2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Broj turističkih poslovnih subjekata koja koriste recikliranu vodu, u odnosu na ukupan broj gospodarskih subjekata u turizmu prema turističkim djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila</p> <p><i>BA</i> – broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila koja koriste recikliranu vodu, <i>BT</i> – ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio turističkih poduzeća koja koriste recikliranu vodu</i></p> $= \frac{BA}{BT} \times 100\%$
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		<p>Nužna je provedba primarnog istraživanja – produžuje proces</p> <p>Alternativno za dizajn ankete (opće upute): Uz već postojeće sustave (npr. za prikupljanje i obradu kišnice, sustava za filtriranje i recikliranje vode iz kuhinja i sanitarnih čvorova) preporuča se u anketi definirati i najnovije inovativne tehnologije/rješenja koja se mogu implementirati kao mjera za recikliranje vode (npr. sustavi za kondenzaciju vode iz klima uređaja, tehnologije pročišćavanja bazenske vode, napredne desalinizacijske sustave sa značajno smanjenom količinom nusprodukata obrade voda i sl.). U tom smislu može se razviti cijeli sustav pod-pokazatelja koji daju udio gospodarskih subjekata koji koriste određene tehnologije.</p>

2.2.2. Udio otpadnih voda od noćenja turista u komercijalnoj i nekomercijalnoj smještajnoj djelatnosti

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio otpadnih voda od noćenja turista u komercijalnoj i nekomercijalnoj smještajnoj djelatnosti (SGOV-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	UN TOURISM-MST: Otpadne vode po noćenju turista u djelatnosti smještaja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Gospodarenje otpadnim vodama

	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati ukupne količine otpadnih voda po noćenju posjetitelja u smještajnoj djelatnosti (komercijalni i nekomercijalni smještaj).
	Opis i svrha	Pokazatelj daje informaciju o opterećenju sustava obrade otpadnih voda destinacije svih razina pročišćavanja otpadnih voda kao posljedica noćenja turista u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim objektima te o potencijalu rizika od onečišćenja voda i mora. To je osobito važno za destinacije kojima su vodni i morski resursi ključne atrakcije. Otpadne vode jesu sve potencijalno onečišćene industrijske, sanitarne, oborinske i druge vode.
	Pod-pokazatelj (opcionally)	Otpadne vode po noćenju turista u komercijalnoj smještajnoj djelatnosti Otpadne vode po noćenju turista u nekomercijalnoj smještajnoj djelatnosti
Obilježja podataka	Naziv	1. Broj noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima u destinaciji 2. Broj noćenja turista u nekomercijalnim smještajnim objektima u destinaciji 3. Broj stanovnika u destinaciji 4. Ukupne količine otpadnih voda (m ³) u destinaciji
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. eVisitor, Ministarstvo turizma i sporta / DZS 2. eVisitor, Ministarstvo turizma i sporta / porezna uprava 3. DZS, godišnje izvješće (procjena) 4. Javni isporučitelj vodnih usluga koji upravlja uređajem za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda - Komunalno poduzeće u destinaciji zaduženo za odvodnju (sustav kanalizacije, obrade, ispust u more) / Potencijalni izvor podataka: DZS, Priopćenje Javna odvodnja
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak je dostupan 3. Podatak je dostupan 4. Podatak je dostupan uz zahtjev
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. Nije potrebno 2. Nije potrebno 3. Nije potrebno 4. Nije potrebno

	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>T_{KS} – broj noćenja turista u komercijalnom smještaju na teritoriju destinacije u referentnoj godini</p> <p>T_{NKS} – broj noćenja turista u nekomercijalnom smještaju na teritoriju destinacije u referentnoj godini</p> <p>BS – broj stanovnika destinacije</p> <p>OV - Ukupne količine otpadnih voda u destinacije</p> <p><i>Udio otpadnih voda od noćenja turista u komercijalnoj i nekomercijalnoj smještajnoj djelatnosti</i></p> $= \frac{T_{KS}}{T_{KS} + T_{NKS} + BS \times 365} \times 100\%$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		<p>Pokazateljem nije obuhvaćen nekomercijalni smještaj zbog loše kvalitete podataka. U destinaciji s dobrom statistikom nekomercijalnog smještaja koristiti i podatke za izračun nekomercijalnog udjela.</p> <p>Pokazatelj je izračunat uz pretpostavku da je potrošnja vode turista i lokalnog stanovništva po noćenju jednaka.</p>

2.2.3. Propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi (SGOV-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora sa međunarodnim sustavima	GSTC: Propisi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - gospodarenje otpadnim vodama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, Otporan turizam Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime; 9 Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o uspostavi zakonskog i podzakonskog (provedbenog) okvira za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz

		septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi.
	Opis i svrha	Sukladno zakonskim propisima uspostavljena je osnova za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi. Dokaz o provedbi je odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije kojim se uređuju pitanja: načina odvodnje, unutarnje kanalizacije, uvjeti ispuštanja otpadnih voda, pitanja vezana uz septičke i sabirne jame, postupanja kod onečišćenja, pitanja vezana uz odlaganje i uklanjanje opasnih i drugih tvari, nadzor i kaznene odredbe, temeljem Zakona o vodama i podzakonskih propisa koji su na teritoriju RH uspostavljeni na osnovi EU pravnog okvira u ovom području. Odluku su dužne donijeti JLS u destinaciji, a dokument je javan.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Informacija o uspostavi zakonodavnog okvira propisima koji su na snazi za postavljanje, održavanje i ispitivanje ispusta iz septičkih jama i sustava za pročišćavanje otpadnih voda i dokazi o njihovoj provedbi (Odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije)
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Upravni odjeli JLS /Javni isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	-
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	Podatak se direktno preuzima	
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Odluka o odvodnji otpadnih voda aglomeracije donosi se na razini aglomeracije, što se često ne preklapa sa razinom destinacije.	

2.3. Gospodarenje otpadom

2.3.1. Udio komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti u odnosu na ukupni komunalni otpad destinacije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti u odnosu na ukupni komunalni otpad destinacije (SGO-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	UN TOURISM-MST: Udio krutog otpada koji stvaraju turističke djelatnosti u odnosu na ukupni kruti otpad
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni i nekomercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji.
	Opis	Pokazateljem se prati ostvarenje razdvajanja veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji sa povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije. Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada iz turističkih djelatnosti u destinaciji (tone)
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor /potencijalni izvor	1. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osnova jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik

		temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave /MZOZT 2. Anketa pravnih i fizičkih osoba koji provode turističke djelatnosti u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan (potencijalno djelomična dostupnost kvalitetnih/verificiranih) podataka na razini pojedinih gradova/općina. 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem od strane TZ-ova (prijedlog ankete dostupan na http://www.crosto.hr/hr/korisni-dokumenti/prirucnik/).
	Primarno istraživanje (smjernice)	Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (komercijalni smještajni kapaciteti)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake dvije godine 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog u turističkim djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni i nekomercijalni), turističke agencije i iznajmljivanje vozila u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji.
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nužna je provedba primarnog istraživanja – produžuje proces Pokazatelj prikazuje proizvodnju otpada u dijelu tzv. stacionarnog turizma – u komercijalnim smještajnim objektima u destinaciji, što znači da se količine otpada sa plovila (npr. nautički i kruzing turizam) ne obrađuju u ovom pokazatelju.

2.3.2. Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada

Pokazatelja (kod pokazatelja)	Udio turističkih poslovnih subjekata koji razdvajaju različite vrste otpada (SGO-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: (D.3.2.) Postotak poslovnih subjekata u turizmu koji odvajaju različite vrste otpada
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu

	Nacionalnim planom	Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o udjelu poslovnih subjekata u destinaciji koji u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata razdvajaju slijedeće vrste otpada, tj. posebne kategorije otpada: otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, građevni otpad i otpad koji sadrži azbest, otpadna električna i elektronička oprema, plastika za jednokratnu uporabu
	Opis i svrha	Posebne kategorije otpada su tokovi otpada za koje se propisima o gospodarenju otpadom propisuju uvjeti gospodarenja otpadom uzimajući u obzir zemljopisne okolnosti ili potrebu za posebnim građevinama za posebne kategorije otpada, čime se smanjuje količina otpada koji se zbrinjava odlaganjem. Napomena: naknada je uvedena za slijedeće posebne kategorije otpada - ambalaža i otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna vozila, električni i elektronički otpad (EE – otpad), otpadne baterije i akumulatori i otpadna ulja.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila 2. Broj poslovnih subjekata koji razdvajaju posebne kategorije otpada po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Anketa gospodarskih subjekata 2. Anketa gospodarskih subjekata
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak nije dostupan 2. Podatak nije dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. i 2. Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u destinaciji – ukupan broj i broj gospodarskih subjekata koji razdvajaju posebne kategorije otpada po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila- nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. i 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao udio turističkih poslovnih subjekata po djelatnostima: hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila u destinaciji koji razdvajaju različite vrste otpada u odnosu ukupni broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji.

	<p><i>BA</i> – broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila koja razdvajaju različite vrste otpada,</p> <p><i>BT</i> – ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji u djelatnostima hrana i piće, prijevoz, smještaj (komercijalni), putničke agencije i iznajmljivanje vozila</p> <p><i>Udio turističkih poduzeća koja razdvajaju različite vrste otpada</i></p> $= \frac{BA}{BT} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – produžuje proces. Moguće je razviti skup dodatnih pod-pokazatelja u kojima će se računati udio poslovnih subjekata koji razdvajaju određenu vrstu otpada.

2.3.3. Količina recikliranog otpada (postotak ili po stanovniku po godini)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Količina recikliranog otpada (postotak ili po stanovniku po godini) (SGO-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Postotak ukupnog otpada recikliranog po turistu u usporedbi s ukupnim otpadom recikliranim po stanovniku godišnje (D.3.3.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o udjelu recikliranog otpada (u destinaciji, a može se izraziti u udjelu (%) i/ili po stanovniku u destinaciji, na godišnjoj razini.
	Opis i svrha	Oporaba otpada je svaki postupak čiji je glavni rezultat uporaba otpada u korisne svrhe kada otpad zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo uporabiti za tu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu. U Dodatku II. Zakona o gospodarenju otpadom (NN 84/91) sadržan je popis postupaka uporabe (postupak zbrinjavanja otpada R), a prema Katalogu otpada, dodatak X. Pravilnika o gospodarenju otpadom (NN 106/22) utvrđeni su postupci uporabe koji se smatraju recikliranjem.

		<p>Ukupna masa otpada proizvedenog u kućanstvima i otpada iz drugih izvora čiji tokovi otpada su slični toku otpada iz kućanstva, uključujući barem papir, metal, plastiku i staklo, mora se oporabiti recikliranjem i pripremom za ponovnu uporabu Pokazateljem se prati napredak u recikliranju otpada (količina skupljenog otpada upućenog na recikliranje), koji se reciklira u reciklažnom centru, uključujući i mobilno reciklažno dvorište, što je nužno za prelazak na kružno gospodarstvo i osiguranje dugoročne konkurentnosti destinacije.</p>
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	<p>1. Ukupna količina otpada u destinaciji</p> <p>2. Ukupna količina recikliranog otpada u destinaciji, minimalno papir, metal, plastiku i staklo</p> <p>2. Broj stanovnika u destinaciji</p>
	Mjerna jedinica	% ili kg/stanovnik
	Izvor /potencijalni izvor	<p>1. i 2. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osnova jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS, obveznik vođenja e-ONTO / MZOZT</p> <p>3. DZS, Popis stanovništva (godišnje procjene)</p>
	Dostupnost i podatkovni jaz	<p>1. Podatak je dostupan</p> <p>2. Podatak je dostupan</p> <p>3. Podatak je dostupan</p>
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	<p>1. Jednom godišnje</p> <p>2. Jednom godišnje</p> <p>3. Jednom godišnje</p>
	Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Pokazatelj se izračunava kao godišnji udio količina otpada upućenog na recikliranje (barem papir, metal, plastiku i staklo) u odnosu na ukupne količine otpada u destinaciji ili u odnosu na broj stanovnika destinacije</p> <p><i>BS</i> – broj stanovnika u destinaciji</p> <p><i>UO</i> – ukupna količina otpada u destinaciji</p> <p><i>RO</i> – količina otpada upućenog na recikliranje u destinaciji</p> $\text{Udio recikliranog otpada} = \frac{RO}{UO} \times 100\%$ $\text{Količina recikliranog otpada po stanovniku} = \frac{RO}{BS} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje	

Ograničenja pokazatelja i perspektive	Podaci prikupljeni iz navedenih izvora mogu biti nezadovoljavajuće i/ili dijelom nedostupni. U tom slučaju nužna je provedba primarnog istraživanja– produžuje proces.
--	--

2.3.4. Plan gospodarenja krutim otpadom koji se provodi i ima kvantitativne ciljeve za smanjivanje i osiguranje sigurnog održivog odlaganja otpada koji se ne koristi ponovno ili reciklira

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Plan gospodarenja krutim otpadom koji se provodi i ima kvantitativne ciljeve za smanjivanje i osiguranje sigurnog održivog odlaganja otpada koji se ne koristi ponovno ili reciklira (SGO-4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	GSTC: Plan gospodarenja krutim otpadom koji se provodi i ima kvantitativne ciljeve za smanjivanje i osiguranje sigurnog održivog odlaganja otpada koji se ne koristi ponovno ili reciklira
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, Otporan turizam Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime, 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o usvojenom Planu gospodarenja otpadom u destinaciji koji je donesen temeljem propisa o gospodarenju otpadom i nacionalnog plana, a kojim se na osnovi utvrđenih kvantitativnih ciljeva i hijerarhije otpada provode mjere za održivo gospodarenje otpadom
	Opis i svrha	Pokazateljem se prati je li na razini destinacije donesen Plan gospodarenja otpadom kojim su definirani ciljevi, mjere, aktivnosti i rokova za provođenje istih, kao i planiranje potrebnih financijskih sredstava za provođenje mjera iz Plana.
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Usvojen Plan gospodarenja otpadom u destinaciji
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica / MZOZT, baza dostupna na

		https://www.haop.hr/hr/informacijski-sustavi/informacijski-sustav-zastite-okolisa/gospodarenje-otpadom
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. Nije potrebno
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o donesenom Planu gospodarenja otpadom u destinaciji.
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nema

2.3.5. Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Sprječavanje stvaranja otpada: plan smanjenja količine otpada od posluživanja hrane (SGO-5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	EU ECOLABEL: Sprječavanje otpada: plan za smanjenje otpada iz usluživanja hrane
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu -Gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 2 Svijet bez gladi Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, Otporan turizam Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od posluživanja hrane u turističkim poslovnim subjektima koji se bave djelatnošću pripreme i posluživanja hrane (NKD 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića).
	Opis i svrha	Otpad od hrane je globalni problem, budući da se prema procjenama u svijetu godišnje baci čak jedna trećina proizvedene hrane. Radi postizanja održivosti proizvodnje i potrošnje hrane u

		<p>ugostiteljstvu (NKD 56 Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića), poslovni subjekti i obrtnici u ugostiteljstvu trebaju izraditi vlastite smjernice i/ili plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od posluživanja hrane koje su temeljene ciljevima, mjerama i aktivnostima Plana sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane Republike Hrvatske od 2023. – 2028.</p> <p>Gubici i otpad od hrane nastaju u svim fazama lanca proizvodnje i opskrbe hranom od primarne proizvodnje, proizvodnje i prerade, distribucije, skladištenja, trgovine, ugostiteljstva i institucionalnih kuhinja do kućanstava. Gubici hrane su nepoželjna pojava iz etičkih, gospodarskih i ekoloških razloga. Sprječavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada od hrane izdvojeno je kao prioritarna tema europskih politika, strategija i inicijativa, uključujući Europski zeleni plan. Na RH razini dostupan je priručnik za hotele (https://mint.gov.hr/vijesti-22984/predstavljen-prirucnik-za-hotele-smanji-otpad-od-hrane-kuhaj-za-svoje-goste-22830-23004/23004) izrađen u okviru projekta „Smanji otpad od hrane, kuhaj za svoje goste“ https://www.fzoeu.hr/UserDocsImages/brosure/Priru%C4%8Dnik%20za%20hotele%20-%20Smanji%20otpad%20od%20hrane%20kuhaj%20za%20svoje%20goste.pdf</p>
	Pod-pokazatelj (opcionalno)	-
Obilježja podataka	Naziv	1. Usvojene Smjernice i/ili Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane (dokument) u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji kojeg u okviru svoga poslovanja provode poslovni subjekti i obrtnici u ugostiteljstvu
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Anketa poslovnih subjekata i obrtnika u ugostiteljstvu (NKD 56)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Primarno istraživanje (poveznica na prijedlog)	1. Anketa gospodarskih subjekata i obrtnika u djelatnosti NKD 56 u destinaciji o donošenju i provedbi Plana (potrebno kreirati)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o donesenim Smjernicama i/ili Planu sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Nužna je provedba primarnog istraživanja – produžuje proces

2.4. Zaštita bioraznolikosti

2.4.1. Razvijen sustav za zaštitu prirodne i kulturne baštine i lokaliteta

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Razvijen sustav za zaštitu prirodne i kulturne baštine i lokaliteta (SZB-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Sustav upravljanja za zaštitu prirodnih i kulturnih lokaliteta, uključujući građevinsku baštinu i ruralne i urbane pejzaže
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - bioraznolikost
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Razvijen sustav zaštite prirodne i kulturne baštine ključan je za očuvanje i revitalizaciju urbanih i ruralnih područja, čime se doprinosi održivosti i otpornosti zajednica. Cilj 15: Život na zemlji - Ovaj sustav igra važnu ulogu u zaštiti i očuvanju biološke raznolikosti te prirodnih staništa, što je temeljno za očuvanje ekosustava. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Suradnja među dionicima, uključujući vladine, nevladine organizacije i lokalne zajednice, ključna je za uspostavu učinkovitih sustava zaštite.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao skup mjera, politika i aktivnosti usmjerenih na očuvanje, zaštitu i promicanje prirodne i kulturne baštine unutar turističke destinacije.
	Opis i svrha	Sustav uključuje zakonske regulative, fizičke mjere zaštite, edukativne programe i suradnju s lokalnim zajednicama. Cilj je očuvanje autentičnosti, raznolikosti i povijesne vrijednosti lokaliteta, uz minimiziranje negativnog utjecaja turizma. Efikasan sustav zaštite potiče održivi razvoj turizma i povećava svijest posjetitelja o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine.
	Podpokazatelji (opcionalno)	- objavljen dokument strategije i/ili plana koji sadrži mjere zaštite i očuvanja baštine na području destinacije.

		- uspostavljen sustav monitoringa efikasnosti provedenih mjera zaštite i očuvanja baštine na području destinacije.
Podatci	Naziv podataka	1. Strategija / plan / smjernice izrađene i javno dostupne – DA/NE 2. Razvijen i implementiran sustav pokazatelja za praćenje učinkovitosti implementiranih mjera – DA/NE
	Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija / smjernice 2. Uspostavljena i ažurirana baza podataka
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. JLS / relevantna javna tijela (Uprava za zaštitu kulturne baštine, Ministarstvo kulture i medija; Upisnik zaštićenih područja, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja) 2. JLS / relevantna javna tijela
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1 i 2. Podatak dostupan TZ ili JLS
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1 i 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Financijska i tehnička ograničenja: Sustavi zaštite često zahtijevaju znatna financijska sredstva i stručnu ekspertizu. Suradnja i provedba: Učinkovita provedba zahtijeva suradnju između različitih dionika, što može biti izazov. Održavanje i nadzor: Kontinuirano održavanje i nadzor nad lokalitetima mogu biti teški zbog nedostatka resursa ili pristupa.

2.4.2. Dostupne smjernice za ponašanje posjetitelja u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Dostupne smjernice za ponašanje posjetitelja u destinaciji (SZB-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Kulturne i ekološke smjernice za ponašanje posjetitelja na osjetljivim mjestima

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Smjernice za ponašanje posjetitelja doprinose stvaranju održivih, otpornih urbanih područja, pomažući u upravljanju turističkim destinacijama na način koji štiti lokalnu zajednicu i okoliš.</p> <p>Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast - Pravilno vođenje posjetitelja može pridonijeti održivom turizmu, što potiče ekonomski rast i stvaranje kvalitetnih radnih mjesta u turističkom sektoru.</p> <p>Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja - Smjernice za održivo ponašanje posjetitelja doprinose smanjenju negativnog utjecaja turizma na okoliš i promiču održive prakse.</p> <p>Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Razvoj i provedba ovakvih smjernica često uključuju suradnju između različitih dionika, što je ključno za uspješnu implementaciju održivih turističkih strategija.</p>
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, Otporan turizam</p> <p>Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao skup pravila i preporuka koje su dostupne turistima i posjetiteljima, a koje objašnjavaju prihvatljive obrasce ponašanja i interakcije unutar turističke destinacije.
	Opis i svrha	Smjernice uključuju informacije o lokalnim običajima, zakonima, zaštiti okoliša, i interakciji s lokalnom zajednicom. Cilj je promicanje održivog turizma i osiguravanje da posjetitelji pozitivno doprinose destinaciji, umjesto da je opterećuju. Pružaju ključne informacije za očuvanje kulturnog i prirodnog nasljeđa destinacije te zaštite prava i dobrobiti lokalnog stanovništva.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - objavljen i javno dostupan dokument na području destinacije (lokaliteta) i virtualno na web stranici destinacije (lokaliteta) koji sadrži smjernice za ponašanje posjetitelja. - pokrenuta kampanja s ciljem upoznavanja posjetitelja sa smjernicama za prihvatljivo ponašanje.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Smjernice su izrađene i javno dostupne – DA/NE 2. Dokaz o kreiranoj i pokrenutoj informativnoj kampanji – DA/NE
	Mjerna jedinica	<ol style="list-style-type: none"> 4. Izrađene, prezentirane, javno dostupne smjernice 1. Provedena kampanja

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Turistička zajednica / JLS / lokalitet 2. Turistička zajednica /JLS / lokalitet
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Turistička zajednica/JLS
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1-i 2- Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Kvalitativni pokazatelj
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Svijest: Posjetitelji možda nisu svjesni postojanja smjernica ili ih ne prate strogo. Jezik i pristupačnost: Smjernice možda nisu dostupne na svim jezicima ili prilagođene osobama s posebnim potrebama. Primjenjivost i učinkovitost: Smjernice se moraju redovito ažurirati i biti relevantne za lokalni kontekst, a njihova učinkovitost može biti teško mjerljiva.

2.5. Održivo upravljanje energijom

2.5.1. Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirala neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirala neka od rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama (SOE-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Postotak turističkih poslovnih subjekata uključenih u programe ublažavanja klimatskih promjena — kao što su: kompenzacija CO ₂ , niskoenergetski sustavi itd. — i odgovori i radnje „prilagodbe” (D.2.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama - održivo upravljanje energijom (aspekt ublažavanja klimatskih promjena)
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 - Zdravlje i dobrobit Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice Cilj 13 Očuvanje klime
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<u>Strategija razvoja održivog turizma RH do 2030.:</u> SC2, PP 2.3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na klimu (indikator: II.02.8.27 Emisije CO ₂ u zrak prema NACE (revizija II) aktivnostima u turizmu).

		<u>Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027.:</u> PC4.Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime (indikator: Intenzitet stakleničkih plinova prouzročen turizmom i Energetska intenzivnost u turizmu).
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o udjelu turističkih poslovnih subjekata koji sustavno provode mjere i aktivnosti ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata u destinaciji.
	Opis i svrha	Većina turističkih poslovnih subjekata u svom poslovanju koristi u cijelosti ili djelomično neobnovljive izvore energije. Mnogi se turistički poslovni subjekti nalaze u područjima osjetljivim na poplave, sušu i druge štetne utjecaje klimatskih promjena. Za uspostavu i provođenje mjera i aktivnosti u područjima ublažavanje klimatskih promjena (npr. smanjenje emisija CO ₂ iz smještajnih kapaciteta, uvođenje obnovljivih oblika energije u prometu i smještaju, poticanje korištenja nisko-energetskih sustava, smanjenje korištenja jednokratne plastike kao jednog od proizvoda fosilnih goriva) te za prilagodbu klimi (odgovor na neke od neizbježnih utjecaja i rizika, npr. na poplavu, sušu, podizanje razine mora) poslovni subjekti mogu implementirati neke od rješenja za dekarbonizaciju (ublažavanje) i prilagodbu klimatskim promjenama. Za njihovu implementaciju turistički poslovni subjekt može primijeniti smjernice pravnog okvira (MZOZT https://mingor.gov.hr/djelokrug/uprava-za-procjenu-utjecaja-na-okolis-i-odrzivo-gospodarenje-otpadom-1271/procjena-utjecaja-na-okolis-puo-spuo/smjernice-7641/smjernice-za-pripremu-infrastrukture-klimatskim-promjenama/7643), inicijative (npr. GSTC Destination criteria, Glasgow Declaration i sl.), programe (npr. GEF Global Program to Support Electric Mobility), kao i sustave upravljanja okolišem (EMAS; ISO 14001) ili smjernice ekološkog označavanja (npr. EU Ecolabel) verificirane od treće strane i sl. Svrha pokazatelja je na angažiranost destinacije u planiranju i upravljanju klimatski održivim poslovanjem te razinu integracije izazova i rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama u svijesti šire zajednice.
	Podpokazatelji	-
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za ublažavanje klimatskih promjena 2. Broj turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za prilagodbu klimatskim promjenama 3. Ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji
	Mjerna jedinica	-

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Anкета gospodarskih subjekata u turističkim djelatnostima (minimalno prema NKD 55, 56 i 79)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Primarno istraživanje (smjernice)	Potrebno je dizajnirati anketu i provesti primarno istraživanje broja turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja (mjere i aktivnosti) za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, minimalno za poslovne subjekte razvrstane u NKD 55,56 i 79.
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao udio turističkih poslovnih subjekata koji su implementirali rješenja za ublažavanje i/ili prilagodbu klimatskim promjenama u odnosu na ukupan broj turističkih poslovnih subjekata u destinaciji.
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nužna je provedba primarnog istraživanja – produžuje proces. Napomena: turistički poslovni subjekti mogu implementirati rješenja, mjere i aktivnosti u oba područja - ublažavanje i prilagodba ili u samo jednom od područja. Preporuča se rezultate istraživanja prikupljati zasebno u navedena dva područja. Turističke poslovne subjekte je za potrebe primarnih istraživanja potrebno razvrstati minimalno prema NKD 55, 56 i 79 ili u slučaju provedbe sveobuhvatnijeg primarnog istraživanja npr. sukladno opisu turističkih djelatnosti prema IRTS 2008.

2.5.2. Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (javna/privatna i vrsta)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (javna/privatna i vrsta) (SOE-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC- Postotak turista i jednodnevnih posjetitelja koji koriste različita prometna sredstva za dolazak na odredište (prilagođeno).
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije, održivo upravljanje destinacijom, ublažavanje i prilagodba klimatskih promjena.
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 13 - Odgovorni na klimatske promjene

	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Udio turista/jednodnevnih posjetitelja koji su koristili sredstva javnog prijevoza za dolazak na odredište.
	Opis i svrha	Praćenjem vrijednosti pokazatelja za turiste i jednodnevne posjetitelje dobiva se bolja slika o dostupnosti odredišta putem održivih načina transporta. Vrijednosti podpokazatelja daju uvid u strukturu prometnih sredstava kojima turisti dolaze u odredište.
	Podpokazatelji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udio turista koji su primarno koristili automobil u dolasku u odredište 2. Udio turista koji su primarno koristili zrakoplov u dolasku u odredište 3. Udio turista koji su primarno koristili autobus u dolasku u odredište 4. Udio turista koji su primarno koristili željeznicu u dolasku u odredište 5. Udio turista koji su primarno koristili brod u dolasku u odredište 6. Udio turista koji su primarno koristili neko drugo sredstvo u dolasku u odredište <p>Spomenuti podpokazatelji se mogu računati za sve posjetitelje zajedno, odnosno zasebno za turiste, jednodnevne posjetitelje</p>
Podatci	Naziv podataka	1. Prijevozno sredstvo koje je primarno korišteno u dolasku u destinaciju
	Mjerna jedinica	-
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa o zadovoljstvu turista, Anketa jednodnevnih posjetitelja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podataka o broju turista/jednodnevnih posjetitelja koji su određenim prometnim sredstvom došli u destinaciju nema i potrebno ih je prikupiti primarnim istraživanjem.
	Primarno istraživanje (smjernice)	Primarnim istraživanjem potrebno je prikupiti podatke o vrsti posjetitelja i o prijevoznom sredstvu koje je posjetitelj primarno koristio u dolasku u destinaciju. Primarno istraživanje se može uklopiti u ankete turista, odnosno jednodnevnih posjetitelja.
	Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		<p><i>BP</i> – broj svih posjetitelja određene vrste (turisti, jednodnevni posjetitelji, turisti koji borave kraće ili duže i slično)</p> <p><i>PP</i> – broj svih posjetitelja određene vrste koji su u dolasku u destinaciju primarno koristili javni prijevoz</p>

	<p><i>udio posjetitelja koji su u dolasku u određište</i></p> $\text{koristili javni prijevoz} = \frac{PP}{BP} \times 100$ <p>Podpokazatelji se računaju na isti način jedino se vrijednost <i>PP</i> određuje kao broj posjetitelja koji su pri dolasku u određište koristili određenu vrstu prijevoznog sredstva.</p>
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Podatke za izračun pokazatelja je potrebno prikupiti primarnim istraživanjem. Primarno istraživanje može biti uklopljeno u primarna istraživanja zadovoljstva turista, odnosno jednodnevnih posjetitelja. Kod jednodnevnih posjetitelja bitno je istaknuti da nas zanima kojim prijevoznim sredstvom su baš taj dan jednodnevni posjetitelji došli u određište. Po potrebi se mogu dodati podpokazatelji za druga prijevozna sredstva (npr. motor, bicikl ili unajmljeno prijevozno sredstvo).

2.6. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

2.6.1. Uspostavljene politike i/ili sustav za poticanje smanjena ovisnosti o fosilnim gorivima, poboljšanja energetske učinkovitosti i unapređenja korištenja tehnologija obnovljive energije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Uspostavljene politike za poticanje smanjena ovisnosti o fosilnim gorivima, poboljšanja energetske učinkovitosti i unapređenja korištenja tehnologija obnovljive energije (SUPK-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC: Politike i poticaji za smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima, poboljšanje energetske učinkovitosti i poticanje usvajanja i korištenja tehnologija obnovljive energije (IN-D5.b.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu <ul style="list-style-type: none"> - održivo upravljanje energijom - ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama (aspekt ublažavanja klimatskih promjena)
	Povezanost sa SDG	Cilj 13 Očuvanje klime
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<u>Strategije razvoja održivog turizma RH do 2030.:</u> SC2, PP 2.3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na klimu (indikator: II.02.8.27 Emisije CO ₂ u zrak prema NACE (revizija II) aktivnostima u turizmu). <u>Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027.:</u> PC4.Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime (indikator: Intenzitet stakleničkih plinova prouzročen turizmom i Energetska intenzivnost u turizmu)

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje je li destinacija uspostavila politiku i/ili sustav poticanja za ublažavanje klimatskih promjena (dekarbonizacija) u turizmu. (DA/NE)
	Opis i svrha	U skladu s obvezama iz nacionalnog pravnog okvira, globalnih i EU inicijativa te akcija koje potiču dekarbonizaciju svih sektora, pa tako i svih djelatnosti u turizmu, destinacije mogu uspostaviti politike (usvojenu strategiju i/ili plan i/ili program i sl.) i/ili sustav za poticanje turističkih poslovnih subjekata na mjerenje, praćenje, smanjenje i javno izvještavanje o potrošnji energije te smanjenju ovisnosti o fosilnim gorivima. Sustav za poticanje može uključivati aktivnosti, kao što su provođenje edukacija, informiranje javnosti te objavu poziva za dodjelu financijskih sredstava u svrhu dekarbonizacije poslovanja turističkih poslovnih subjekata. Svrha pokazatelja je osigurati kontinuirano praćenje uspješnosti održivog upravljanja energijom u turizmu na razini destinacije te dobiti uvid u trend smanjivanja ovisnosti o fosilnim gorivima, poboljšanje energetske učinkovitosti i unapređenje korištenja tehnologija obnovljive energije.
	Podpokazatelji	
Podatci	Naziv podataka	1. Broj destinacija koje su uspostavile politiku za dekarbonizaciju turizma
	Mjerna jedinica	<u>Pokazatelj</u> : - <u>Podpokazatelj</u> : % (udio)
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Upravni odjeli JLS/MZOZT i turističke zajednice (u daljnjem tekstu: TZ)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je djelomično dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informaciju ima li destinacija uspostavljenu politiku dekarbonizacije u turizmu na razini destinacije.	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Dio informacija se nalazi u Bazi dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša (MZOZT https://dokumenti.azo.hr/Pretrazivanje.aspx , kategorija Zrak; dokument „ Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloj“) te na WEB stranicama županija i Grada Zagreba, velikih	

	<p>gradova, gradova i općina RH. Na osnovi Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19), čl. 19., predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba i velikoga grada donosi „Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja“ koji je može biti sastavni dio „Programa zaštite okoliša za područje županije odnosno Grada Zagreba i velikoga grada“. Program se objavljuje u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (u najvećem broju slučajeva dostupno na WEB stranici JL(R)S). Županije odnosno Grad Zagreb koji obavljaju poslove praćenja stanja okoliša dostavljaju tijelu državne uprave nadležnom za zaštitu okoliša raspoložive podatke o aktivnostima vezano za niskouglijčni razvoj i prilagodbu klimatskim promjenama svake dvije godine.</p> <p>Za teritorijalnu razinu grada i općine Zakon ne predviđa izradu „Programa ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja“. Stoga je potrebno izvršiti dodatno istraživanje u vidu razmjene informacija s odjelom nadležnim za okoliš u JLS te provesti istraživanje (suradnja s nadležnim tijelima, <i>desk research</i> i sl.)</p>
--	--

2.6.2. Razina onečišćenosti zraka u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Razina onečišćenosti zraka u destinaciji (SUPK-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ESA – Europska svemirska agencija – Nadzor kvalitete zraka
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu <ul style="list-style-type: none"> - ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama - održivo upravljanje energijom - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 - Zdravlje i dobrobit Cilj 11 - Održivi gradovi i zajednice Cilj 13 Očuvanje klime
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strategije razvoja održivog turizma RH do 2030.: SC2, PP 2.3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na klimu Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027.: PC4.Smanjenje negativnog međudnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao broj dana s Europskim indeksom kvalitete zraka loše, vrlo loše i izuzetno loše kvalitete

	Opis i svrha	Za opis kvalitete zraka koriste se podaci koji opisuju i trenutno stanje kvalitete zraka na pojedinoj mjernoj postaji je određen izmjerenim koncentracijama pet ključnih onečišćujućih tvari u zraku. Razina indeksa je određena najvišom izmjerenom koncentracijom jedne od pet onečišćujućih tvari u zraku u 6 obveznih kategorija (dobro, prihvatljivo, umjereno, loše, vrlo loše i izrazito loše). Svrha pokazatelja je identifikacija pojačanih i učestalijih koncentracija pet ključnih onečišćujućih tvari: lebdeće čestice (PM10 i PM2,5), ozon (O3), dušikov dioksid (NO2), sumpor dioksid (SO2). Na osnovi posebnih propisa kojima se uređuje zaštita i praćenje kvalitete zraka pravna osoba – ispitni laboratorij na području županije, grada Zagreba i gradova izrađuje izvješće o praćenju kvalitete zraka, a na temelju tih izvješća MZOZT javno objavljuje godišnje Izvješće o stanju kvalitete zraka u RH. U navedenim su izvješćima dostupni godišnji podaci o razini onečišćenosti zraka te datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične, ciljne i tolerantne vrijednosti (u izvješću MZOZT-a za pojedine onečišćujuće tvari podaci su djelomično dostupni i za razdoblja ljeto/zima). Navedene su informacije o kvaliteti zraka za prethodnu godinu, kao i godišnja ocjena onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima za svaku zonu i aglomeraciju prema dvije kategorije: Prva kategorija – čist ili neznatno onečišćen zrak te Druga kategorija – onečišćen zrak Za dnevno praćenje onečišćenosti zraka moguće je koristiti i Europski indeks kvalitete zraka koji omogućava bolje razumijevanje trenutnog stanja kvalitete zraka u destinaciji za navedene kategorije (Prva i Druga). Kategorija za Umjereno onečišćenje je informativnog karaktera i nije je potrebno navoditi.
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - Udio lokalno proizvedene hrane u ukupnoj količini i/ili novčanoj vrijednosti (%) - Udio lokalno proizvedenog pića u ukupnoj količini i/ili novčanoj vrijednosti (%) - Udio lokalno proizvedenih dobara u ukupnoj količini i/ili novčanoj vrijednosti (%) - Udio lokalnih usluga u ukupnim uslugama i/ili novčanoj vrijednosti (%)
Podatci	Naziv podataka	1. Prema kategorioji onečišćenja zraka (Prva/Druga razina kvalitete zraka)
	Mjerna jedinica	1. Ukupna ocjena kvalitete zraka za prethodnu godinu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. MZOZT – portal kvaliteta zraka u Republici Hrvatskoj
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatci su dostupni za sa 27 postaja državne mreže i 48 mjernih postaja jedinica područne (regionalne) samouprave, Grada Zagreba, jedinica lokalne samouprave te s mjernih

		postaja onečišćivača, dok su obrađeni i verificirani podaci u sažetom obliku prezentirani u izvješćima koja su navedena u kategoriji ovog pokazatelja Opis i svrha
	Primarno istraživanje (smjernice)	Istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu podrazumijeva formuliranje pitanja za sve gospodaraste subjekte koji se bave turizmom u destinaciji: koriste li lokalno proizvedenu hranu, piše, dobra i usluge te u kojem udjelu količine (kg) i/ili novčane vrijednosti (EUR) u odnosu na ukupnu količinu (kg) ili novčanu vrijednost izdataka (EUR) po svakoj od 4 kategorije lokalno proizvedene/pružene: hrane, pića, dobra i usluge. Konačni rezultat se izražava kao udio količine i/ili novčane vrijednosti (%) u svakom poduzeću. Na temelju dobivenih podataka utvrditi koji udio (%) anketiranih poslovnih subjekata koji su dostavili tražene podatke u odnosu na ukupni broj anketiranih poslovnih subjekata koristi/pruža lokalnu hranu, piše, dobra, usluge. Dodatno: Kod sagledavanja uspješnosti destinacije za proizvodnju/pružanje lokalne hrane, pića, dobra ili usluge, moguće je na temelju zasebno utvrđenih podataka/podpokazatelja po poduzeću objedinjeno sagledati dobivene podatke te načiniti usporedbu - benchmark među poduzećima, ali i različitim destinacijama u odnosu na granicu koja se odredi kao prihvatljiva (npr. 20% i više).
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Za svaki od podpokazatelja utvrditi za turističke poslovne subjekte u destinaciji koliki je udio poslovnih subjekata (%) koji proizvode/pružaju lokalnu hranu, pića, dobra i usluge u odnosu na ukupan broj anketiranih turističkih poslovnih subjekata. Dodatno, može se utvrditi i udio onih lokalnih turističkih poslovnih subjekata koja proizvode/pružaju navedene 4 kategorije u određenim granicama (npr. 20% i više).
Učestalost mjerenja		Godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Podaci su dostupni temeljem trenutne pokrivenosti mjernim postajama. Nužno je ulaganje u dodatne mjerne postaje uz stalnu kontrolu kvalitete podataka.

2.6.3. Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge u turističkim poslovnim subjektima u destinaciji (SUPK-3)
-------------------------------------	--

Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS – Postotak turističkih poslovnih subjekata u destinaciji koji koriste lokalno proizvedenu hranu, piće, dobra i usluge (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, Održivo upravljanje destinacijom, Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa; 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se određuje zajednički udio vrijednosti lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga u turističkim poduzećima u destinaciji.
	Opis i svrha	Korištenje lokalnih proizvoda i usluga povećava ekonomsku vrijednost turizma. Praćenje tih vrijednosti pomaže u pronalaženju načina za povećanje veze između turističkog sektora i lokalne zajednice kroz podržavanje lokalnih proizvoda, dobara, usluga i poljoprivrede.
	Podpokazatelji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udio lokalno proizvedene hrane u ukupnoj količini 2. Udio lokalno proizvedenog pića u ukupnoj količini 3. Udio lokalno proizvedenih dobara u ukupnoj količini 4. Udio lokalnih usluga u ukupnim uslugama
Podatci	Naziv podataka	1–4. Udio lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga
	Mjerna jedinica	1.-4- postotak
	Izvor podataka/potencija Ini izvor	1.-4. Anketa gospodarskih subjekata u turizmu
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatci nisu dostupni
	Primarno istraživanje (smjernice)	Istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu, pitanje o udjelu vrijednosti lokalno proizvedene hrane, pića, dobara i usluga (za svaki dio zasebno, te još i podataka o ukupnom udjelu) u ukupnoj vrijednosti.
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Za pokazatelje prikazati koliki je udio poslovnih subjekata kod kojih je vrijednost udjela lokalnih proizvoda u određenim granicama.	
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	

Ograničenja pokazatelja i perspektive	Pokazatelj bi imao veću vrijednost kada bi mogao obuhvatiti i veličinu gospodarskog subjekta, ali to bi nužno tražilo proširenje anketnog upitnika te povećanje mogućnosti neodgovaranja na anketu. Dodatni uvid se može dobiti ako se gospodarski subjekti klasificiraju prema veličini (npr. prema broju zaposlenih u sezoni) pa se pokazatelji gledaju među subjektima slične veličine.
--	--

3. SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA GOSPODARSKE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

3.1. Turistički promet

3.1.1 Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima po mjesecu i prosjek za godinu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima (STP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS- Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima po mjesecu i prosjek za godinu (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Poseban cilj: 2. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira stopa popunjenosti (iskorištenja) komercijalnih smještajnih kapaciteta za razdoblje mjeseca i cijele godine.
	Opis i svrha	Stopa popunjenosti kapaciteta mjeri efikasnost korištenja komercijalnih smještajnih kapaciteta, na mjesečnoj i godišnjoj razini. U održivoj destinaciji cilj je imati kapacitete koji će biti iskorišteni tijekom cijele godine.
	Podpokazatelji	- Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima po mjesecima - Stopa popunjenosti u komercijalnim smještajnim kapacitetima godišnji prosjek
Podatci	Naziv podataka	1. Broj stalnih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji na mjesečnoj bazi

		2. Broj ostvarenih noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji na mjesečnoj bazi
	Mjerna jedinica	1. Stalni kreveti 2. Noćenja
	Izvor podataka/ potencijalni izvor	1. eVisitor 2. eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je mjesečno i godišnje kontinuirano dostupan
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>$BK(i)$ – broj stalnih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji za i-ti mjesec u godini. Podatak se dobije iz sustava eVisitor kao broj raspoloživih kreveta u destinaciji na zadnji dan mjeseca.</p> <p>$BN(i)$ – broj noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji za i-ti mjesec u godini. Podatak se dobije iz sustava eVisitor kao broj noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima u destinaciji između prvog i zadnjeg dana mjeseca.</p> <p>$d(i)$ – broj dana u i-tom mjesecu. Umnožak $d(i) \times BK(i)$ je broj raspoloživih kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima u cijelom mjesecu.</p> <p>$MSP(i)$ – mjesečna stopa popunjenosti komercijalnih smještajnih kapaciteta za i-ti mjesec se računa kao omjer broja ostvarenih noćenja i raspoloživih mjesta u komercijalnim smještajnim kapacitetima.</p> $MSP(i) = \frac{BN(i)}{d(i) \times BK(i)}$ <p>GSP – godišnja stopa popunjenosti komercijalnih smještajnih kapaciteta u destinaciji se računa kao omjer broja noćenja ostvarenih u komercijalnim smještajnim kapacitetima tijekom cijele godine i zbroja raspoloživih mjesta u komercijalnim smještajnim kapacitetima po mjesecima.</p> $GSP = \frac{\sum_{i=1}^{12} BN(i)}{\sum_{i=1}^{12} d(i) \times BK(i)}$
Učestalost mjerenja		Godišnje i mjesečno
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Metodologija ETIS sustava predviđa korištenje stope popunjenosti smještajne jedinice (sobe), ali podatak o zauzetosti sobe nije dostupan

	kroz sustav eVisitor pa se izračunava stopa popunjenosti stalnih kreveta.
--	---

3.1.2. Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Prosječna dnevna potrošnja turista u eurima (STP-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST /ETIS - prosječna potrošnja posjetitelja (average visitor expenditure)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG-ovima	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Poseban cilj: 2. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena prosječne dnevne potrošnje turista u komercijalnim smještajnim objektima. Uključuje izdatke turista na turističke usluge i proizvode kao što su smještaj, prijevoz, hrana i piće, zabava, sport, kultura, izleti, najam opreme, kupnja, suveniri itd., po osobi i noćenju.
	Opis	Uz volumen turističke potražnje (broj noćenja), prosječna dnevna potrošnja turista jedan je od najvažnijih pokazatelja ekonomske održivosti turističke aktivnosti u destinaciji. Prosječna dnevna potrošnja turista je i temelj za praćenje ukupnih prihoda od turizma i izravnog gospodarskog utjecaja turizma na odredište. Također, ukazuje na veze unutar lanca vrijednosti u destinacijskoj ponudi.
	Podpokazatelji	-
Podatci	Naziv podataka	Prosječna dnevna potrošnja u eurima
	Mjerna jedinica	EUR
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa o zadovoljstvu i potrošnji turista
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Primarno istraživanje (smjernice)	Poglavlje 2.6.2- Metodološke smjernice za istraživanje zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja (Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja)

	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Preuzimanje podataka iz ankete. Ne postoji dodatni izračun.
Učestalost mjerenja		Svake 4 godine
Ograničenja pokazatelja		Nužna je provedba primarnog istraživanja – poskupljuje i produžuje proces.

3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

3.2.1. Produktivnost rada u području Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Produktivnost rada u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja (SPGS-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - poslovanje gospodarskih objekata i gospodarska struktura djelatnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati produktivnost rada u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) prema ukupnom prihodu po zaposlenom temeljem podataka iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava analizu gospodarske aktivnosti s obzirom na produktivnost zaposlenih. Pokazatelj produktivnosti rada definira se kao razlomak u kojem je brojnik ukupan prihoda gospodarskih subjekata na području JLS, a nazivnik broja zaposlenih u djelatnosti izračunat na bazi sati rada
	Podpokazatelji (opcionalno)	Izračun produktivnosti po zaposlenom na bazi ostvarene bruto dobiti/gubitka
Podatci	Naziv podataka	1. Ukupan prihodu poslovnih subjekata u djelatnosti na području JLS tijekom referentne godine

		2. Broj zaposlenih na bazi sati u poduzećima u djelatnosti na području JLS tijekom referentne godine
	Mjerna jedinica	Realan broj
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini JLS
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora <i>UP</i> – ukupan prihod poslovnih subjekata u djelatnostima iz područja I na teritoriju destinacije <i>ZP</i> – broj zaposlenih na bazi sati rada u poduzećima u djelatnostima iz područja I na teritoriju destinacije $\text{Produktivnost rada} = \frac{UP}{ZP} \times 100\%$
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osigurava podatke za pravne osobe u djelatnosti, a ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor ne pruža uvid u bruto dodanu vrijednost koji ostvaruju obrti koji nisu obveznici poreza na dobit.

3.2.2. Bruto dodana vrijednost ostvarena u području i djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Bruto dodana vrijednost ostvarena u području i djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja (SPGS-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - poslovanje gospodarskih objekata i gospodarska struktura djelatnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti

	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 7. Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja
Obilježja pokazatelja	Definicija	Bruto dodana vrijednost u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) definira se za tekuću godinu kao vrijednost outputa u obveznim cijenama umanjena za intermedijarnu potrošnju vrednovanu po kupovnim cijenama ostvarena, a izračunava se prije potrošnje fiksnog kapitala
	Opis i svrha	<p>Pokazatelj omogućava praćenje generiranja novostvorene vrijednosti na razini JLS koju ostvaruju gospodarski subjekti – pravne osobe u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja.</p> <p>Utvrđuje se za gospodarske subjekte – poduzetnike koji ispunjavaju godišnji financijski izvještaj.</p> <p>Na temelju podataka iz godišnjeg financijskog izvještaja gospodarskih subjekata – pravnih osoba u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja, bruto dodana vrijednost izračunava se kao razlika outputa i intermedijarne potrošnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Output se definira kao suma prihoda od prodaje, subvencija na proizvode, prihodi od poslovnog najma nekretnina, opreme i sl., kapitalizirane proizvodnje za vlastite potrebe, promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku te minus troškovi prodane robe • Intermedijarna potrošnja definira se kao suma troškova sirovine i materijala, ostalih vanjskih i ostalih troškova umanjениh za sumu troškova investicijskog održavanja, poreza koji ne ovise od dobitku i pristojbi, naknada članovima uprave, naknada troškova, darova i potpora zaposlenicima te darova u naravi, troškova od najma zemljišta i plaćenih tantijema za iskorištavanje prirodnih dobara, troškova usluga dugoročnog i operativnog lizinga materijalne imovine
	Podpokazatelji (opcionalno)	Udio bruto dodane vrijednosti područja I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja ostvarene na području JLS u bruto dodane vrijednosti Područja I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja ostvarenoj na području Županije
Podatci	Naziv podataka	Bruto dodana vrijednost poslovnih subjekata u djelatnosti na području JLS tijekom referentne godine
	Mjerna jedinica	EUR

	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA – podaci iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini JLS
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na razini godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osigurava podatke za pravne osobe u djelatnosti, a ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor ne pruža uvid u bruto dodanu vrijednost koji ostvaruju obrti koji nisu obveznici poreza na dobit. Izračun pokazatelja, polazeći od definiranog metodološkog okvira, potrebno je usklađivati s promjenom sadržaja obrasca godišnjeg financijskog izvještaja za poduzetnike (FINA).

3.2.3. Udio malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju poduzeća u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio malih i srednjih poduzeća u ukupnom broju poduzeća u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (SPGS-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - poslovanje gospodarskih objekata i gospodarska struktura djelatnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 6. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati gospodarska struktura u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma)

	Opis i svrha	<p>Pokazatelj omogućava praćenje gospodarske strukture djelatnosti s obzirom na veličinu poduzeća te povećanje ili smanjenje broja malih i srednjih poduzeća/gospodarskih subjekata koji uobičajeno čine temelj turističke aktivnosti, a definira se kao razlomak u kojem je brojnik broj malih i/ili srednjih poduzeća, a nazivnik ukupan broj poduzeća pomnožen sa 100.</p> <p>Broj malih i/ili srednjih poduzeća definira se prema dva kriterija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Broju zaposlenih: Mala poduzeća: do 50 zaposlenih na dan 31. prosinca Srednja poduzeća: do 250 zaposlenih na dan 31. prosinca 23 • Ostvarenom godišnjim prihodom Mala poduzeća: do 10 milijuna eura tijekom godine Srednja poduzeća: do 50 milijuna eura tijekom godine <p>Preporučuje se izračun udjela i malih i srednjih poduzeća po oba kriterija (broju zaposlenih, ostvareni godišnjim prihodom)</p>
	Podpokazatelji (opcionalno)	Otvaranje i zatvaranje gospodarskih subjekata u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj poduzeća sa sjedištemna teritoriju JLS u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, stanje na kraju godine 2. Broj poduzeća sa sjedištem na teritoriju JLS u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja zapošljavaju manje od 50 djelatnika, stanje na kraju godine 3. Broj poduzeća sa sjedištem na teritoriju JLS u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja zapošljavaju manje od 250 djelatnika, stanje na kraju godine 4. Broj poduzeća sa sjedštem na teritoriju JLS u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja ostvaruju godišnji prihod manji od 10 milijuna eura, stanje na kraju godine 5. Broj poduzeća sa sjedištem na teritoriju JLS u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja ostvaruju godišnji prihod manji od 50 milijuna eura, stanje na kraju godine
	Mjerna jedinica	%
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini JLS
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini
	Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Sve spomenute veličine se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora. Podrazumijeva se da se odnose na poduzeća u djelatnostima iz područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa sjedištem na teritoriju destinacije</p> <p>UP – ukupan broj poduzeća ZP_{50} – broj poduzeća koji zapošljavaju manje od 50 djelatnika, stanje na kraju godine ZP_{250} – broj poduzeća koji zapošljavaju manje od 250 djelatnika, stanje na kraju godine P_{10} – broj poduzeća koja ostvaruju godišnji prihod manji od 10 milijuna eura P_{50} – broj poduzeća koja ostvaruju godišnji prihod manji od 50 milijuna eura</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio malih poduzeća u Području I (zaposleni)</i> $= \frac{ZP_{50}}{UP} \times 100\%$</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio srednjih poduzeća u Području I (zaposleni)</i> $= \frac{(ZP_{250} - ZP_{50})}{UP} \times 100\%$</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio malih poduzeća u Području I (prihodi)</i> $= \frac{P_{10}}{UP} \times 100\%$</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio srednjih poduzeća u Području I (prihodi)</i> $= \frac{(P_{50} - P_{10})}{UP} \times 100\%$</p>
	Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
	Ograničenja pokazatelja i perspektive	Izvor osigurava podatke sa stanjem na kraju godine, a ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor ne pruža uvid u broj i veličinu obrta koji nisu obveznici poreza na dobit.

3.2.4. Udio poslovnih subjekata u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja su u pretežitom domaćem vlasništvu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio poslovnih subjekata u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja su u pretežitom domaćem vlasništvu (SPGS-4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - poslovanje gospodarskih objekata
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG-ovima	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 6. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati vlasnička struktura gospodarskih subjekata u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) na području destinacije
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava praćenje gospodarske strukture djelatnosti s obzirom na vlasničku strukturu, definira se kao razlomak u kojem je brojnik broja poslovnih subjekata koji su u većinskom vlasništvu domaćih osoba, a nazivnik ukupan broj poslovnih subjekata u djelatnosti sa sjedištem na području destinacije
	Podpokazatelji (opcionalno)	Udio malih poslovnih subjekata te udio srednjih poslovnih subjekata u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja su u pretežitom domaćem vlasništvu
Podatci	Naziv podataka	1. Broj poslovnih subjekata sa sjedištem na teritoriju destinacije u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, stanje na kraju godine 2. Broj poslovnih subjekata sa sjedištem na teritoriju destinacije u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koja su u pretežitom domaćem vlasništvu (udio domaćeg vlasništva 50% i više)
	Mjerna jedinica	%
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. FINA – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan na zahtjev od FINA, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini JLS
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Podatak je kontinuirano dostupan
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Sve spomenute veličine se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora. Podrazumijeva se da se odnose na poslovne subjekte u djelatnostima iz područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa sjedištem na teritoriju jedinice lokalne samouprave</p> <p><i>UP</i> – ukupan broj poslovnih subjekata <i>DV</i> – broj poslovnih subjekata koja su u pretežitom domaćem vlasništvu (udio domaćeg vlasništva 50% i više)</p> <p style="text-align: center;"><i>Udio poduzeća koja su u pretežitom domaćem vlasništvu = $\frac{DV}{UP} \times 100\%$</i></p>
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osigurava podatke sa stanjem na kraju godine, a ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor ne pruža uvid u vlasničku strukturu obrta koji nisu obveznici poreza na dobit.

3.2.5. Postotak muškaraca i žena zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak muškaraca i žena zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (SPGS-5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - Poslovanje gospodarskih objekata i gospodarska struktura djelatnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG-ovima	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati spolna struktura zaposlenih u JLS u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma)
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava analizu gospodarske strukture s obzirom na spolnu strukturu zaposlenih. Definiraju se dva pokazatelja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Udio žena zaposlenih na području destinacije u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koji se definira se kao razlomak u kojem je brojnik prosječan broj zaposlenih žena tijekom godine, a nazivnik ukupno prosječan broj zaposlenih tijekom godine 2. Udio muškaraca zaposlenih na području destinacije u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane koji se definira se kao razlomak u kojem je brojnik prosječan broj zaposlenih muškaraca tijekom godine, a nazivnik ukupno prosječan broj zaposlenih tijekom godine
	Podpokazatelji (opcionalno)	Postotak muškaraca i žena zaposlenih u djelatnostima iz Područja I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane tijekom 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti u djelatnosti mjerene ostvarenim poslovnih prihodom ili ostvarenim brojem noćenja
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj žena zaposlenih na teritoriju destinacije u djelatnostima iz Područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine 2. Broj muškaraca zaposlenih na teritoriju destinacije u djelatnostima iz Područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine 3. Broj zaposlenih na teritoriju destinacije u djelatnostima iz Područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine
	Mjerna jedinica	Postotak
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Državni zavod za statistiku, posebna obrada podataka Prosječan godišnjih broj ukupno zaposlenih prema područjima djelatnosti važećeg NKD-a i po županijama, administrativni izvori (prema ZAPOSLENOST I PLAĆE – PREGLED PO ŽUPANIJAMA) za jedinice lokalne samouprave Alternativni izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MMRMSOP) - Portal za napredno praćenje tržišta rada

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak za županije je dostupan, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		<p>Sve spomenute veličine se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora. Podrazumijeva se da se odnose na poslovne subjekte u djelatnostima iz područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa sjedištem na teritoriju destinacije.</p> <p>ZP_{UK} – Ukupan broj zaposlenih, prosjek godine $ZP_{\text{ž}}$ – Broj zaposlenih žena, prosjek godine ZP_M – Broj zaposlenih muškaraca, prosjek godine</p> <p><i>Udio zaposlenih žena u djelatnostima iz Područja I</i></p> $= \frac{ZP_{\text{ž}}}{ZP_{UK}} \times 100\%$ <p><i>Udio zaposlenih muškaraca u djelatnostima iz Područja I</i></p> $= \frac{ZP_M}{ZP_{UK}} \times 100\%$
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osigurava podatke sa stanjem na razini mjeseca te prosjeka godine, a ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor pruža uvid u broj zaposlenih prema destinacije prebivališta/boravišta zaposlenih, ne destinacije na kojem se nalazi sjedište gospodarskog subjekta.

3.2.6. Zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema dobi, stupnju obrazovanja te vrsti ugovora (SPGS-6)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ETIS (prilagodba) - poslovanje gospodarskih objekata i gospodarska struktura djelatnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati zaposlenost u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) prema dobi, stupnju obrazovanja i vrsti ugovora
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava gospodarske strukture s obzirom na obilježja zaposlenih. Definiraju se tri pokazatelja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine u ukupnom broju zaposlenih koji se definira se razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broja zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine, a nazivnik prosječan godišnji broj ukupno zaposlenih pomnožen sa 100 2. Udio godišnjeg prosjeka zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema) u ukupnom broju zaposlenih koji se definira kao razlomak u kojem je brojnik prosječan godišnji broj zaposlenih sa strukovnom školom, a nazivnik ukupan godišnji prosječan broj zaposlenih pomnožen sa 100 3. Udio prosječnog broja sezonski zaposlenih djelatnika u ukupnom broju zaposlenih tijekom 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti u djelatnosti mjerene ostvarenim poslovnih prihodom ili ostvarenim brojem noćenja koji se definira kao razlomak u kojem je brojnik tromjesečni prosjek broj sezonski zaposlenih djelatnika, a nazivnik tromjesečni prosječni broja ukupno zaposlenih pomnožen sa 100
	Podpokazatelji (opcionalno)	Izračun svakog pokazatelja s obzirom na spolnu strukturu
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine, prosjek godine 2. Broj zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema), prosjek godine 3. Broj sezonski zaposlenih, prosjek 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti 4. Broj zaposlenih, prosjek godine 5. Broj zaposlenih, prosjek 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti
	Mjerna jedinica	Postotak

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. -5. Anketa svih gospodarskih subjekata (pravne osobe i obrti) u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, koja se provodi u siječnju za prethodnu godinu Alternativni izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (MMRMSOP) - Portal za napredno praćenje tržišta rada
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1.-5- Podatci nisu dostupni i podrazumijevaju provedbu prikupljanja podataka od svih gospodarskih subjekata (pravne osobe i obrti) u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kao najvažnijoj turističkoj djelatnosti (prema kriteriju udjela u ostvarenoj dodanoj vrijednosti turizma) na razini destinacije Alternativni podatci zahtijevaju dodatnu obradu.
	Primarno istraživanje (smjernice)	Provedba primarnog istraživanja u gospodarskim subjektima na temelju prethodno pripremljenog i najavljenog upitnika
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jedanput godišnje (anketa se provodi u siječnju za prethodnu godinu, uz prethodnu najavu gospodarskim subjektima)
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>Podaci se prikupljaju elektronskim putem od gospodarskih subjekata na temelju prethodno dostavljenog upitnika, obrada podataka vrši se podataka od gospodarskih subjekata prema pojedinim skupinama zaposlenih na razinu JLS.</p> <p>Za sve spomenute veličine se podrazumijeva da se odnose na poslovne subjekte u djelatnostima iz područja I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sa sjedištem na teritoriju destinacije.</p> <p>ZP_{UK} – Ukupan broj zaposlenih, prosjek godine ZP_{MAX3} – Ukupan broj zaposlenih, prosjek 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti ZP_{25-49} - Broj zaposlenih u dobi od 25 – 49 godine, prosjek godine ZP_{SS}– Broj zaposlenih sa strukovnom školom (niža i srednja stručna sprema), prosjek godine ZP_{SZ} – Broj sezonski zaposlenih, prosjek 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti</p> $\text{Udio zaposlenih u dobi od 25 - 49 u djelatnostima iz Područja I} = \frac{ZP_{25-49}}{ZP_{UK}} \times 100\%$ $\text{Udio zaposlenih sa strukovnom školom u djelatnostima iz Područja I} = \frac{ZP_{SS}}{ZP_{UK}} \times 100\%$	

	<p style="text-align: center;"><i>Udio sezonski zaposlenih djelatnika tijekom u djelatnostima iz Područja I</i></p> $= \frac{ZP_{SZ}}{ZP_{MAX3}} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Izvor osigurava potrebne podatke za definiranje pokazatelja, a ograničenje je vezano uz interes gospodarskih subjekata da pravodobno osiguraju podatke, kao i sposobnost destinacije da definiraju upitnik i osiguraju precizne upute za ispunjavanje upitnika kao i daljnju obradu prikupljenih podataka.

3.2.7. Postotak nedomicilnih radnika zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak nedomicilnih radnika zaposlenih u području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (SPGS-7)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Poseban cilj: 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se prati broj radnika zaposlenih u destinaciju području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, koji nemaju prijavljeno prebivalište i/ili boravište na području Županije u kojoj se nalazi destinacija
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava analizu gospodarske strukture s obzirom na dostupnost radnika u destinaciji, kao i demografske parametre. Vitalnost destinacije značajno ovisi o radnoj snazi na raspolaganju, pri čemu se kao područje destinacije za definiranje domicilnosti koristi Županija, dakle nedomicilni radnici su svi radnici iz Hrvatske van županije destinacija i strani radnici.

	Podpokazatelji (opcionalno)	Postotak nedomicilnih radnika zaposlenih u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane tijekom 3 uzastopna mjeseca najveće gospodarske aktivnosti u djelatnosti mjerene ostvarenim poslovnih prihodom ili ostvarenim brojem noćenja - Postotak radnika iz drugih zemalja zaposlenih u Području I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Podatci	Naziv podataka	1. Broj nedomicilnih radnika zaposlenih na području destinacija zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine 2. Broj zaposlenih na destinacije zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine
	Mjerna jedinica	1 i 2. broj radnika
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1 i 2. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike - Portal za napredno praćenje tržišta rada
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Dostupan (uz zahtjev i obradu podataka)
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan
Metodologija izračuna pokazatelja		<i>BNR</i> – Broj nedomicilnih radnika zaposlenih na području destinacije zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine <i>BZ</i> – Broj zaposlenih na području destinacije zaposlenih u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosjek godine $\text{Postotak nedomicilnih radnika zaposlenih u području I} = \frac{BNR}{BZ} \times 100\%$
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Ograničenje je vezano uz činjenicu da izvor pruža uvid u broj zaposlenih prema JLS prebivališta/boravišta zaposlenih, ne destinacija na kojem se nalazi sjedište gospodarskog subjekta.

4. SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA PROSTORNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE

4.1. Turistička infrastruktura

4.1.1. Broj ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu aktivnih na 30.1. i 30.7 u odnosu na 100 stanovnika

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu aktivnih na 30.1. i 30.7 u odnosu na 100 stanovnika (STI-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS – Sezonalnost poslovanja turističkih poduzeća
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom, poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam; Otporan turizam Poseban cilj: 1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa; 10. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje omjer ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu i broja stanovnika u destinaciji u razdoblju izvan glavne sezone i u središtu glavne sezone.
	Opis i svrha	Manja razlika između dva omjera ukazuje na postojanje većeg broja objekata koji rade tijekom cijele godine. Veća vrijednost pokazatelja sugerira veću atraktivnost destinacije.
	Podpokazatelji	-
Podatci	Naziv podataka	1. Broj stanovnika u destinaciji 2. Broj ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu u destinaciji, aktivni na određeni dan
	Mjerna jedinica	1. Broj stanovnika 2. Broj objekata
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Državni zavod za statistiku, Gradovi i općine u statistici ~ Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje 2. Popis ugostiteljskih objekata iz skupina "Restorani", "Barovi", "Catering objekti" i "Objekti jednostavnih usluga", definiranih u <i>Pravilniku o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina "Restorani", "Barovi", "Catering objekti" i "Objekti jednostavnih usluga"</i> , unutar destinacije Upisnik ugostiteljskih objekata vode odgovarajuća upravna tijela županija, odnosno Grada Zagreba.

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Popis objekata je dostupan. Iz popisa nije jasno koji objekti kada rade i koji od objekata pružaju uslugu posluživanja hrane.
	Primarno istraživanje (smjernice)	Na temelju popisa registriranih ugostiteljskih objekata, anketiranjem utvrditi koji od objekata s liste rade, a koji ne, u promatranom vremenskom intervalu.
	Periodičnost prikupljanja podataka	2 puta godišnje
	Metodologija izračuna pokazatelja	A – broj ugostiteljskih objekata koji pružaju uslugu posluživanja hrane koji su aktivni na određeni dan u destinaciji. BS – broj stanovnika u destinaciji prema podacima DZSa C – broj aktivnih ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu na 100 stanovnika, $C = \frac{A}{BS} \times 100$
	Učestalost mjerenja	2 puta godišnje
	Ograničenja pokazatelja i perspektive	Navedeni datumi u kojima se prati broj aktivnih ugostiteljskih objekata koji poslužuju hranu se mogu i promijeniti. Bitno je da jedan datum bude u razdoblju najvećeg broja turista, a drugi u razdoblju najmanjeg broja turista u destinaciji. Bolju informaciju o ugostiteljskoj ponudi bi pružio podataka o broju raspoloživih stolaca u ugostiteljskim objektima koji pružaju uslugu posluživanja hrane po stanovniku. Podatak o broju stolaca se može prikupiti pri provođenju anketnog istraživanja. Za objekte razvrstane u skupinu „Objekti jednostavnih usluga“, nije potrebno prikupljati podatke o broju stolaca.

4.2. Održivo upravljanje destinacijom

4.2.1. Javno dostupan plan odgovora na krizne i izvanredne situacije koji razmatra sektor turizma

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Javno dostupan plan odgovora na krizne i izvanredne situacije koji razmatra sektor turizma (SUOD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC: A11 - Risk and crisis management A documented risk reduction, crisis management and emergency response plan for tourism in the destination.
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje destinacijom - sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice

		Cilj 13 – Poduzeti hitne akcije u borbi protiv klimatskih promjena i njenih posljedica
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Republika Hrvatska, kao država članica EU, u obavezi je djelovati u skladu s Odlukom o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu. Mehanizam je usmjeren na jačanje suradnje između Unije i država članica i olakšavanje koordinacije u području civilne zaštite, s ciljem poboljšanja učinkovitosti sustava za prevenciju, pripremu i odgovor na katastrofe uzrokovane prirodnim prijetnjama te katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem.</p> <p>Odgovor na krizme i izvanredne situacije nalazi se u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine unutar razvojnog smjera „Jačanje otpornosti na krize“, kroz strateški cilj „Sigurnost za stabilan razvoj“. Kao prioritarna područja javnih politika unutar strateškog cilja „Sigurnost za stabilan razvoj“ ističu se „Jačanje otpornosti na rizike od katastrofa i unaprjeđenje sustava civilne zaštite“ te „Unaprjeđenje sustava vatrogastva“.</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja dostupan i javno objavljen plan smanjenja rizika, upravljanja kriznim i izvanrednim situacijama i hitnog odgovora. Plan prepoznaje širok raspon rizika, uključujući prirodne katastrofe, terorizam, zdravlje, iscrpljivanje resursa i druge krizne i izvanredne situacije (ovisno o destinaciji) za koje postoji objektivna mogućnost ugroze na lokaciji.
	Opis i svrha	<p>Klimatske promjene utječu na učestaliju pojavnost prirodnih katastrofa poput oluja, tornada, poplava i slično. Također, pojava terorizma, kao i potresa i ostalih katastrofa u turističkim odredištima potencijalni je rizik za lokalno stanovništvo, ali i posjetitelje. Smanjenje rizika od katastrofa je koncept koji zahtijeva sustavne napore, analize i smanjenje uzročnih čimbenika katastrofa. Smanjenje izloženosti prijetnjama, smanjenje ranjivosti ljudi i imovine, mudro upravljanje zemljištem i okolišem, poboljšanje pripravnosti i rano upozoravanje na štetne događaje predstavljaju primjere smanjenja rizika od katastrofa. Nužno je da destinacija ima plan smanjenja rizika, upravljanja kriznim i izvanrednim situacijama, te plan hitnog odgovora koji je primjeren i prilagođen odredištu. Ključni element plana odgovora na krizne i izvanredne situacije je plan komunikacije sa stanovnicima, posjetiteljima i poduzećima.</p> <p>Rezultati procjene rizika u nekoj destinaciji ukazuju na to da li je potrebno djelovati i u kojem segmentu, te prema mogućnostima i uz analizu troškova i koristi na regionalnoj i lokalnoj razini poduzimati korake za smanjivanje tih rizika.</p>
	Podpokazatelji	- Ekonomski gubici kao posljedica izvanrednih i kriznih situacija

		<ul style="list-style-type: none"> - Broj umrlih, nestalih i izravno pogođenih osoba u izvanrednim i kriznim situacijama na 100.000 stanovnika - Uspostavljeni su postupci i resursi za provedbu plana koji se redovito ažurira - Postoje jasni komunikacijski postupci identificirani za korištenje tijekom i nakon hitnog slučaja - Program za lokalno pružanje informacija i obuku o upravljanju rizikom i krizama.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan odgovora na krizne i izvanredne situacije koji razmatra sektor turizma (Dostupan / Nije dostupan) 2. Izravni ekonomski gubici pripisani katastrofama, u % BDP-a 3. Broj umrlih, nestalih osoba i izravno pogođenih osoba u katastrofama na 1.000 stanovnika
	Mjerna jedinica	-
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Hrvatska platforma za smanjenje rizika od katastrofa MUP Državni inspektorat
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je djelomično dostupan. (Planirana je izrada planova na lokalnoj i regionalnoj razini, ali nije objavljeno do kada plan treba biti dostupan.) Podaci su dostupni iz Strategije upravljanja rizicima od katastrofa do 2030. godine - polazni akt strateškog planiranja za izradu planova za upravljanje rizicima od katastrofa na lokalnoj i regionalnoj razini.
	Primarno istraživanje (smjernice)	Uspostaviti jedinstvenu bazu podataka o svim štetama i ranjivostima dostupnu svim subjektima u procesu procjene rizika na nacionalnoj i lokalnoj i regionalnoj razini sa propisanim sustavom prikupljanja podataka.
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o broju destinacija koje posjeduju i imaju javno objavljen plan odgovora na krizne i izvanredne situacije
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Nedostupnost određenih podataka (tehnička i administrativna ograničenja) Većina jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za financiranje programa i projekata operativnih snaga sustava civilne zaštite planira minimalna sredstva, ispod obveznih potreba.

4.2.2. Specifična strategija za marketing izvansezonskih događanja i privlačenje posjetitelja tijekom cijele godine

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Specifična strategija za marketing izvansezonskih događanja i privlačenje posjetitelja tijekom cijele godine (SUOD-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: A.1.1. Postotak destinacija sa strategijom/akcijskim planom održivog turizma, s dogovorenim nadzorom, kontrolom razvoja i evaluacijom
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu: <ul style="list-style-type: none"> - održivo upravljanje destinacijom - održivo upravljanje prostorom - zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom - zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom - turistički promet - poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam; Otporan turizam Poseban cilj: 2. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja posjedovanje ili ne posjedovanje akcijskog plana za izvansezonska događanja na razini destinacije
	Opis i svrha	Visoka sezonalnost turizma posebno u ljetnim mjesecima dovodi do nepravilne raspodjele pritiska posjetitelja/turista u nekoj destinaciji. To ima veliki utjecaj na prirodne resurse. Potrebno je da destinacija ima sustav upravljanja posjetiteljima koji se redovito preispituje. U onim mjesecima u kojima je ispodprosječan broj posjetitelja nužno je donijeti akcijske planove kako bi se posjetitelji privukli i izvan sezone. Destinacija na osnovu akcijskog plana poduzima mjere za praćenje i upravlja obujmom i aktivnostima koje nudi posjetitelja. Na osnovu statističkih pokazatelja destinacije poduzima akcije kako ni utjecala na smanjenje ili povećanje broja posjetitelja. Prema potrebi destinacija u određeno vrijeme i na određenim lokacijama kroz akcijske planove radi na uspostavljanju ravnoteže između potreba lokalnog gospodarstva, zajednice, kulturne baštine i okoliša.

		Marketinška strategija i odabir ciljnih tržišta uzimaju u obzir obrasce posjeta, utjecaj aktivnosti i potrebe odredišta.
	Podpokazatelji	
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj posjetitelja po mjesecima u destinaciji 2. Gini koeficijent mjesečnog broja noćenja 3. Donošenje akcijskog plana (Posjeduje / Ne posjeduje) 4. Postotak destinacija sa strategijom/akcijskim planom održivog turizma, s dogovorenim nadzorom, kontrolom razvoja i evaluacijom
	Mjerna jedinica	-
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1, 3., 4. Turistička zajednica / JLS 2 eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Broj posjetitelja po mjesecima u destinaciji je dostupan. 2. Gini koeficijent mjesečnog broja noćenja posjetitelja nije dostupan, ali se vrlo lako izračuna na temelju dostupnih sekundarnih izvora (e-visitor). 3. Brojne turističke zajednice na razini destinacije već imaju donesene akcijske planove za produljenje sezone npr. Akcijski plan gastroenološkog turizma, akcijski plan kulturnog turizma itd.
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Indeksna vrijednost opterećenja u nekoj destinaciji računa se kao $\frac{\textit{Prosječan broj turista po danu u sezoni}}{\textit{Prosječan broj turista po danu tijekom godine}}$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		-

4.2.3. Efikasnost ostvarenja ciljeva strateškog planiranja u turizmu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Efikasnost ostvarenja ciljeva strateškog planiranja u turizmu (SUOD-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: A.1.1. Postotak destinacija sa strategijom/akcijskim planom održivog turizma sa usuglašenim praćenjem, kontrolom razvoja i evaluacijom

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje destinacijom
	Povezanost sa SDG-ovima	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja Cilj 17: Partnerstvo između različitih dionika u svrhu ispunjavanja ciljeve
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje da li je definiran, objavljen i javno dostupan službeni dokument o strateškom planiranju na razini destinacije
	Opis i svrha	Destinacija je uspostavila i provodi višegodišnju strategiju upravljanja destinacijom i akcijski plan koji je javno dostupan, prilagođen je području/destinaciji za koju se donosi, te je razvijen uz angažman svih dionika uključenih u proces i temelji se na načelima održivosti. Strategija uključuje identifikaciju i procjenu turističke imovine i razmatra socioekonomska, kulturna i ekološka pitanja i rizike. Strategija se odnosi i utječe na širu politiku i djelovanje održivog razvoja u destinaciji. Doprinos strateških ciljeva održivog turizma Hrvatske ciljevima programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030. uključuje sljedeće smjernice: <ul style="list-style-type: none"> - cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam - turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu - konkurentan i inovativan turizam - otporan turizam
	Podpokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> - objavljeni dokument koji utvrđuje trenutnu strategiju odredišta i djelovanje. - strategija/plan jasno vidljiva i dostupna online. - dokazi o konzultacijama s dionicima, sastancima itd. u izradi strategija. - strategije i akcijski planovi trebaju sadržavati jasno iskazana načela održivosti i procjena imovine, problema i rizika - specifične reference u strategiji/akcijskom planu na širu politiku održivog razvoja (uključujući postizanje ciljeva održivog razvoja), i obrnuto.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategija/plan izrađen i javno dostupan – Dostupan / Nije dostupan 2. Dokaz o održanim sastancima i sadržaju strategija u skladu s ciljevima – Zadovoljava / Ne zadovoljava

		3. Strategije i akcijski planovi sadrže jasno iskazana načela održivosti i procjena imovine, problema i rizika – da/ne
	Mjerna jedinica	-
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1.-3. Turistička zajednica / JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		-
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Ne analizira se detaljno sadržaj strategije i akcijskog plana već samo da li ga destinacija posjeduje ili ne, te da li zadovoljava obvezne smjernice – strateške ciljeve održivog turizma Hrvatske (cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam; turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu; konkurentan i inovativan turizam; otporan turizam)

4.3. Održivo upravljanje prostorom

4.3.1. Broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se stalno živi

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se stalno živi (SOUP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS - Broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata za stalno stanovanje (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom, održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG-ovima	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu

		Poseban cilj: 1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa; 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira odnos između broja kuća i stanova za odmor i broja stalnih stambenih objekata u destinaciji
	Opis i svrha	Veliki broj nekretnina koji služe kao kuće i stanovi za odmor može promijeniti prirodu destinacije, naročito kada broj kuća i stanova za odmor preraste broj objekata za stalno stanovanje. Zbog toga ovaj indikator može pomoći prepoznavanju tog fenomena prije nego što postane problem.
	Podpokazatelji	-
Podatci	Naziv podataka	1. Broj kuća i stanova za odmor 2. Broj objekata u kojima se stalno živi
	Mjerna jedinica	1. Stambeni objekt 2. Stambeni objekt
	Izvor podataka/ potencijalni izvor	1. Podaci JLS o broju stambenih objekata koji se koriste za odmor, podaci institucija (npr. Porezna uprava) koje provode naplatu poreza na kuće za odmor 2. Podaci JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Dostupno (u JLS koje prikupljaju porez na kuće za odmor) 2. Dostupno
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Godišnje 2. Godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	<p>A – broj kuća i stanova za odmor u destinaciji. U jedinicama lokalne samouprave koje ne prikupljaju porez na kuće za odmor ovaj podatak ne mora biti poznat.</p> <p>B – broj objekata koji se koriste za stalno stanovanje (uključujući i objekte za dugotrajni najam)</p> <p>C – broj kuća i stanova za odmor na 100 objekata u kojima se stalno živi,</p> $C = \frac{A}{B} \times 100$	
Učestalost mjerenja	U jedinicama lokalne samouprave koje prikupljaju porez na kuće za odmor – svake godine. U ostalim jedinicama lokalne samouprave – svake tri godine.	
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Umjesto broja stambenih objekata koji se koriste za odmor (kuće i stanovi za odmor) i za stalno stanovanje, bilo bi bolje uzeti u obzir površinu objekata. Podaci o površini objekata koji se koriste za odmor su dostupni jer se na osnovu njih izračunava porez, a isto tako bi trebali biti poznati podaci i o površini objekata koji se koriste za stalno stanovanje jer se podaci o površini koriste za	

	izračun raznih naknada (ovisno o JLS: npr. komunalna naknada, vodoprivredna naknada, naknada za odvoz smeća i slično). U kuće i stanove za odmor treba uvrstiti sve takve objekte, bez obzira da li se koriste u komercijalne svrhe tijekom godine.
--	---

4.3.2. Broj ostvarenih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj ostvarenih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (SOUP-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) - Broj posjetitelja po hektaru građevinskog područja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 15 – Očuvanje života na zemlji
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.
	Opis	S obzirom da se komercijalna turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja, te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene, sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - broj ostvarenih noćenja u privatnom komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po hektaru izrađenog stambenog građevinskog područja destinacije - broj ostvarenih noćenja u kolektivnim komercijalnom i nekomercijalnom smještaju po hektaru izrađenog stambenog/ugostiteljsko-turističkog građevinskog područja destinacije
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju 2. površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije

		3. površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije
	Mjerna jedinica	1. noćenje 2. i 3. hektar
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor i porezna uprava 2. i 3. jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. i 3. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti <i>broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju</i> <i>po izgrađenoj građevinskoj površini = $\frac{T_N}{P_S + P_T}$</i>
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		<p>Pokazateljem nije obuhvaćen pritisak koji na prostor kreiraju turisti u nekomercijalnom smještaju te ostali jednodnevni posjetitelji. Stoga, pokazatelj ima nešto manju relevantnost za destinacije izletničkog turizma, jer je sagledava taj utjecaj na prostor.</p> <p>Nadalje, u većim urbanim cjelinama (posebice površinski većima) zbog velike površine stambene namjene, pokazatelj će imati manje vrijednosti, te bi bilo poželjno da se pritisak razmatra isključivo u zonama intenzivnijeg turističkog posjećivanja.</p> <p>Također, pokazatelj sagledava utjecaj samo noćenja (boravka), te izostaju drugi utjecaji na prostor koji proizlaze iz posjećivanja.</p>

4.3.3. Smjernice, propisi i/ili politike koje se odnose na održivo korištenje prostora

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Smjernice, propisi i/ili politike koje se odnose na održivo korištenje prostora (SOUP-3)	
	Poveznost pokazatelja s	GSTC – Smjernice, propisi i/ili politike koje se odnose na održivo korištenje zemljišta, dizajn, izgradnju i rušenje

Povezanost pokazatelja sa sustavima	međunarodnim sustavima	
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Smjernice, propisi i politike za održivo korištenje prostora ključni su za razvoj održivih urbanih područja, s posebnim naglaskom na balansiranje urbanog razvoja s očuvanjem okoliša.</p> <p>Cilj 15: Život na zemlji - Ove smjernice i politike doprinose zaštiti i očuvanju prirodnih staništa, vitalno važnih za održavanje biološke raznolikosti i ekosustava.</p> <p>Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Uspostavljanje i provedba ovih politika zahtijeva suradnju između različitih dionika, uključujući vladine, nevladine organizacije i privatni sektor.</p>
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Strateški cilj: Otporan turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu</p> <p>Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma, 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša prirodu i prostor</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao službeni dokument koji uključuje pravila i smjernice koje reguliraju korištenje zemljišta i resursa na način koji štiti i čuva okoliš i prirodne resurse.
	Opis i svrha	Ove smjernice/propisi/strategije osiguravaju da se prostor koristi na način koji smanjuje negativni utjecaj na okoliš i promiče održivost. Uključuju aspekte poput urbanog planiranja, zaštite prirodnih staništa i ograničenja u korištenju zemljišta. Cilj je postići ravnotežu između razvojnih potreba i zaštite prirodnih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - Objavljeni dokument strategije održivog korištenja prostora (zasebno ili kao dio sveobuhvatnije strategije, npr. Strategije održivog razvoja destinacije i sl.) . - Smjernice vezano za održivo korištenje prostora su jasno sadržane u strateškim razvojnim dokumentima.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategija održivog korištenja prostora je izrađena i javno dostupna – DA/NE 2. Smjernice / politike za održivo korištenje prostora su sadržane u strateškom razvojnom dokumentu – DA/NE
	Mjerna jedinica	1. Razvijena strategija Razvijene smjernice / politike
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. JLS 2. JLS

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1 i 2. podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	NE
	Periodičnost prikupljanja podataka	1 i 2. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Kvalitativni pokazatelj
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		<p>Složenost provedbe: Teškoće u primjeni i nadzoru smjernica i propisa, posebno u raznolikim i dinamičnim urbanim okruženjima.</p> <p>Interesne skupine: Potencijalni sukobi između različitih interesnih skupina, uključujući privatni sektor i lokalne zajednice.</p> <p>Ažuriranje i adaptacija: Potreba za redovitim ažuriranjem smjernica kako bi se prilagodile promjenjivim okolišnim i društvenim uvjetima.</p>

4.3.4. Razvijen i implementiran sustav praćenja i ublažavanja utjecaja turizma na atrakcije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Razvijen i implementiran sustav praćenja i ublažavanja utjecaja turizma na atrakcije (SOUP-4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Poveznost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Sustav upravljanja za praćenje, mjerenje i ublažavanje utjecaja turizma na lokalitete i atrakcije
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 11 (Održivi gradovi i zajednice): Ovaj cilj se fokusira na minimiziranje negativnih učinaka turizma na urbana i ruralna područja, štiteći njihovu održivost i privlačnost.</p> <p>Cilj 12 (Odgovorna potrošnja i proizvodnja): Praćenje i ublažavanje utjecaja turizma pomaže u promicanju održivih praksi u turističkoj industriji.</p> <p>Cilj 15 (Život na zemlji): Sustav praćenja i ublažavanja pomaže u zaštiti prirodnih staništa i biološke raznolikosti od negativnih utjecaja turizma.</p>

	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma, 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao skup mjera i procesa koji su usmjereni na identifikaciju, praćenje i smanjenje negativnih učinaka turističkih aktivnosti na prirodne i kulturne atrakcije.
	Opis i svrha	Sustav uključuje redovito praćenje broja posjetitelja, utjecaja na okoliš, infrastrukturu i lokalnu zajednicu. Cilj je razviti strategije koje omogućuju održiv turizam, štiteći atrakcije od prekomjerne eksploatacije. Implementacija takvog sustava zahtijeva suradnju između tijela zaduženih za upravljanje razvojem turizma i destinacijom, javnih tijela i lokalnih zajednica.
	Podpokazatelji (opcionalno)	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijen i implementiran sustav za praćenje utjecaja turizma na atrakcije s jasno definiranim aktivnostima i nadležnostima. - Razvijen sustav pokazatelja za praćenje utjecaja turizma na atrakcije uz referentne vrijednosti. - Definirana obveza prikupljanja podataka vezano za pokazatelje utjecaja turizma na atrakcije uz godišnju analizu i izradu izvještaja.
Podatci	Naziv podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljen sustav za praćenje utjecaja turizma na atrakcije – DA/NE 2. Definirani pokazatelji s mjernim jedinicama – DA/NE 3. Kreirani izvještaji o provedenim mjerenjima – DA/NE
	Mjerna jedinica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijen plan 2. Razvijeni pokazatelji 3. Pripremljen izvještaj
	Izvor podataka/potencijalni izvor	<ol style="list-style-type: none"> 1. JLS / TZ 2. JLS / TZ 3. JLS / TZ
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1.-3. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednom godišnje 2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Kvalitativni pokazatelj
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine

Ograničenja pokazatelja i perspektive	<p>Resursi i financiranje: Potreba za resursima i financiranjem za razvoj i održavanje sustava.</p> <p>Koordinacija i suradnja: Izazovi u koordinaciji i suradnji između različitih dionika u turizmu.</p> <p>Točnost i relevantnost podataka: Teškoće u prikupljanju preciznih i ažurnih podataka te njihovoj interpretaciji.</p>
--	--

4.3.5. Izradene i implementirane smjernice upravljanja prostorom sa ciljem zaštite resursa

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Izradene i implementirane smjernice upravljanja prostorom sa ciljem zaštite resursa (SOUP-5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Poveznost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Smjernice planiranja ili zoniranja, propisi i/ili politike kojima se štite prirodni i kulturni resursi
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	<p>Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Smjernice upravljanja prostorom za zaštitu resursa ključne su za održivi urbani razvoj, pomažući u očuvanju okoliša i resursa unutar gradova i zajednica.</p> <p>Cilj 15: Život na zemlji - Implementacija ovih smjernica doprinosi očuvanju prirodnih staništa i biološke raznolikosti, što je ključno za održavanje ekosustava.</p> <p>Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Razvoj i provedba takvih smjernica zahtijevaju suradnju između različitih dionika, uključujući vladine i nevladine organizacije, za postizanje održivog upravljanja resursima.</p>
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	<p>Strateški cilj: Otporan turizam; Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu</p> <p>Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma, 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša prirodu i prostor</p>
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao razvijene i primijenjene politike i pravila koja reguliraju korištenje prostora i resursa u turističkim destinacijama kako bi se osigurala njihova održiva uporaba i zaštita.
	Opis i svrha	Smjernice obuhvaćaju planiranje korištenja zemljišta (prostorni plan),, zaštitu okoliša okoliša Strateška procjena utjecaja na okoliš), i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa (urbanistički plan). Cilj je uravnotežiti razvoj turizma s očuvanjem ekosustava i resursa, te osigurati održivost za

		buduće generacije. Implementacija ovih smjernica zahtijeva koordinaciju i suradnju među lokalnim vlastima, dionicima u sektoru turizma i lokalnom zajednicom.
	Podpokazatelj (opcionalno)	
Podatci	Naziv podataka	1. Izrađen i javno dostupan prostorni plan – DA/NE 2. Izrađen i javno dostupan urbanistički plan – DA/NE 3. Izrađen i javno dostupan strateška procjena utjecaja na okoliš – DA/NE
	Mjerna jedinica	1. Objavljen dokument 2. Objavljen dokument 3. Objavljen dokument
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. JLS 2. JLS 3. JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. -3. podatci su dostupni
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-
	Periodičnost prikupljanja podataka	3. Jednom godišnje 4. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Kvalitativni pokazatelj
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Složenost i provedba: Izazovi u razvoju, usklađivanju i implementaciji smjernica s obzirom na različite interese i potrebe. Nedostatak resursa: Ograničena financijska, ljudska i tehnička sredstva za provedbu i nadzor smjernica. Angažman zajednice i dionika: Potreba za snažnim angažmanom i suradnjom lokalne zajednice i dionika kako bi se osigurala učinkovitost smjernica.

4.3.6. Procjena pritiska razvoja turizma na kulturnu baštinu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Procjena pritiska razvoja turizma na kulturnu baštinu (SOUP-6)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Poveznost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Popis kulturnih dobara uz procjenu ugroženosti

	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu - Održivo upravljanje prostorom (zaštita kulturne baštine u turizmu)
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice - Procjena pritiska razvoja turizma na kulturnu baštinu ključna je za očuvanje kulturnog identiteta i povijesnih lokaliteta, čime se doprinosi održivosti urbanih i ruralnih područja. Cilj 15: Život na zemlji - Ova procjena pomaže u zaštiti kulturnih staništa i nasljeđa, što je važno za očuvanje globalne kulturne raznolikosti i identiteta. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve - Učinkovita procjena i ublažavanje pritiska na kulturnu baštinu zahtijeva suradnju između javnih tijela, turističkog sektora i lokalnih zajednica.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu; Otporan turizam Poseban cilj: 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša prirodu i prostor; 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao provedena analiza koja daje informaciju o tome kako turističke aktivnosti utječu na očuvanje, integritet i dostupnost kulturnih dobara i povijesnih lokaliteta unutar turističke destinacije.
	Opis i svrha	Ovaj pokazatelj mjeri utjecaj turizma na fizičko stanje, očuvanje i prezentaciju kulturne baštine. Uključuje analizu postojećih dokumenata i aktivnosti koja uključuje: provedena inventarizacija baštine, provedena analiza utjecaja razvoja turizma na lokalnu zajednicu, studija utjecaja turizma na kulturnu baštinu, koja obuhvaća integritet kulturne baštine i dostupnost, procjenu utjecaja turističkih aktivnosti (različite razine intenziteta i oblika turizma). Cilj je razviti strategije koje će uravnotežiti turistički razvoj s potrebama očuvanja kulturne baštine.
	Podpokazatelji (opcionalno)	-
Podatci	Naziv podataka	- Izrađen dokument – DA/NE
	Mjerna jedinica	
	Izvor podataka/potencijalni izvor	JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	- Objavljen i javno dostupan dokument
	Primarno istraživanje (link na prijedlog)	-

	Periodičnost prikupljanja podataka	Periodično / u procesu izrade analize stanja u sklopu srednjoročnog strateškog dokumenta.
Metodologija izračuna pokazatelja		Izrađen dokument DA/NE
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Subjektivnost u procjeni: Teškoće u objektivnom mjerenju utjecaja turizma na kulturnu baštinu. Nedostatak sveobuhvatnih podataka: Poteškoće u prikupljanju i analizi potpunih podataka koji odražavaju stvarni utjecaj turizma. Dinamična priroda turizma: Brze promjene u turističkim trendovima mogu učiniti podatke brzo zastarjelima.

OBRAZLOŽENJE

Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma se donosi na temelju članka 13. stavka 5. Zakona o turizmu, članka 14. stavka 6. i članka 15. stavka 10. Zakona o turizmu (Narodne novine, broj 156/23), a njime se propisuju pokazatelji za izračun indeksa turističke razvijenosti, njihov izračun i izvori podataka te način izračuna indeksa turističke razvijenosti (ITR) te popis obveznih i specifičnih pokazatelja za praćenje održivosti, izvor i evidentiranje podataka koji su potrebni za izračun pokazatelja, rokove, kao i način praćenja održivosti

Prema Zakonu o turizmu ITR je pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja turističke razvijenosti jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u određenom razdoblju. Prema ITR-u, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu se razvrstati u kategorije I, II, III, IV i 0, pri čemu su u kategoriju I svrstana turistički najrazvijenija područja, a u kategoriju 0 područja bez turističke aktivnosti.

ITR za pojedinu jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave izračunava se kao zbroj normaliziranih vrijednosti osnovnih pokazatelja stupnja turističke razvijenosti u prostoru, kako u apsolutnom, tako i u relativnom smislu.

Prema Zakonu o turizmu pokazatelji održivosti dijele se na obvezne, koji se prate na razini svake destinacije, i specifične, koji određuju se planom upravljanja destinacijom.

Za svaki obvezni i specifični pokazatelj izrađena je metodološka tablica koja sadrži podatke o povezanosti pokazatelja s međunarodnim sustavima pokazatelja, obilježjima pokazatelja, podacima, metodologijom izračuna i učestalosti mjerenja pokazatelja, koja je prilog Pravilnika.

Turističke zajednice podatke potrebne za izračun pokazatelja održivosti destinacije prikupljaju primarno iz javno dostupnih izvora i službenih evidencija javnopravnih tijela putem integriranog informacijskog sustava turizma.